СВАБОДА

22 — 28 лістапада 1994 г.

№44

Кошт 80 рублёў

ГОД ЗАСНАВАНЬНЯ 1902
ВЫХОДЗІЦЬ З 1990

Галоўны рэдактар
Ігар ГЕРМЯНЧУК

Заснавальнік Павал ЖУК

Выдавец
«Газэта СВАБОДА», Ltd.

Наклад 50 000

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
220088, Менск,
вул.Іванаўская, 56

Тэл. 36-24-41

БНФ рыхтуецца да выбараў

У суботу, 19 лістапада адбылося паседжаньне Сойму БНФ.

Зянон Пазьняк і Сяргей Навумчык зрабілі паведамленьні аб палітычнай сытуацыі ў краіне, а сябры Сойму Ул.Анцулевіч і В.Чуйко спыніліся на некаторых акалічнасьцях арганізацыі будучай выбарчай кампаніі і перарэгістрацыі партыі БНФ згодна з новым заканадаўствам. Было адзначана, што бальшыня раённых радаў Народнага Фронту падрыхтаваная да пачатковага этапу выбараў — вылучэньня прадстаўнікоў у выбарчыя камісіі і вызначэньня канкрэтных асобаў, якія могуць балятавацца ў парлямант. Удзельнікі Сойму пацьвердзілі імкненьне да стварэньня дэмакратычнага блёку і да канструктыўнага дыялёгу з усімі палітычнымі сіламі, якія выступаюць за незалежнасьць Беларусі і рынкавыя рэформы.

Тымчасам працягваюцца паездкі прадстаўнікоў БНФ па Беларусі. У мінулыя выходныя Смаргонскі раён наведалі дэпутаты Вярхоўнага Савету Валяньцін Голубеў, Мікола Крыжаноўскі, Юрась Беленькі і старшыня Свабоднага прафсаюзу Генадзь Быкаў.

Яны сустрэліся з кіраўнікамі горада і раёну, мясцовымі прадпрымальнікамі, а таксама з праваслаўнымі і каталіцкімі сьвятарамі. Потым, падзяліўшыся на дзьве групы, госьці аб'ехалі восем вёсак і мястэчак раёну.

Як паведаміў карэспандэнту СВАБОДЫ старшыня Смаргонскай філіі БНФ Віктар Шоць, пасьля гэтых сустрэчаў у раёне ўтварылася некалькі новых суполак Народнага Фронту. У вёсцы Солы, напрыклад, у суполку БНФ аб'ядналася 14 чалавек. А ўвогуле за гэтыя два дні раённая арганізацыя БНФ папоўнілася 60 чалавекамі. Сярод новых сяброў БНФ — галоўны ўрач бальніцы, намесьнік старшыні калгасу, дырэктары вясковых школаў, настаўнікі, дактары, рабочыя, сяляне.

Яўген АЛАДКА

Шаладонаў лічыць, што дэнамінацыя парушыла правы грамадзянаў

Генэральны пракурор Васіль Шаладонаў накіраваў прэм'ер-міністру Міхаілу Чыгіру ліст, у якім выказаў сваю ацэнку пастановы Кабінэту міністраў і Нацыянальнага банку «Аб дэнамінацыі беларускага рубля».

Васіль Шаладонаў адзначыў, што гэтая пастанова груба парушае правы грамадзянаў, якія мелі няшчасьце палажыць свае грошы на зьберагаҥьне ў Ашчадны банк, бо дэнамінацыя рубля рэальна зьменшыла суму ўкладаў. Для аднаўленьня законнасьці, на думку Генэральнага пракурора, варта прыняць рашэньне аб вывадзе з-пад дэнамінацыі ўкладаў, што захоўваліся ў Ашчадным банку да 26 ліпеня 1993 г., бо якраз з 26.07.93 былі выведзеныя з абарачэньня грошы Дзяржбанку СССР. Сп. Шаладонаў паведаміў сп. Чыгіру, што лічыць немэтазгодным далей ігнараваць пытаньня аб аднаўленьні парушаных правоў укладчыкаў.

Зрэшты, гэта ня больш як пажаданьне Генпракурора галаве Кабінэту міністраў, бо наўрад Міхаіл Чыгір адразу ж возьмецца за выпраўленьне недахопаў, на якія зьвярнуў увагу Васіль Шаладонаў.

СІМ

Антановіча — паслом у Пэкін?

Былы партыйны функцыянэр Іван Антановіч, які ў часы кіраваньня Кебіча мільгацеў на нашых тэлевізійных экранах у якасьці прафэсара-аналітыка, здаецца, паразумеўся і з новым рэжымам.

З дасьведчаных крыніцаў карэспандэнт СВАБОДЫ даведаўся, што Івана Іванавіча зьбіраюцца прызначыць амбасадарам Беларусі ў Кітаі. Гэтае пытаньне абмяркоўваецца цяпер у прэзыдэнцкай адміністрацыі, і ў хуткім часе павінна быць прынятае рашэньне — станоўчае альбо адмоўнае.

Прэзыдэнт Лукашэнка, як вядома, мае афіцыйнае запрашэньне наведаць КНР і зьбіраецца паехаць туды, узгадняецца дата візыту. Магчыма, прэзыдэнт зьявіцца ў Пэкіне разам зь Іванам Іванавічам.

Мікола ГРЫНЯВІЦКІ

Карову прэзыдэнта на мяса пакуль не здалі

Нядаўна ў рэдакцыю СВАБОДЫ патэлефанавалі са Шклова і паведамілі, што карову прэзыдэнта Лукашэнкі нібыта здалі ў саўгас, бо не было каму назапасіць на зіму кармоў — гаспадара ж няма на мейсцы.

Каб спраўдзіць гэтую інфармацыю, карэспандэнт СВАБОДЫ патэлефанаваў у вёску Рыжкавічы, да жонкі прэзыдэнта Галіны Радзівонаўны. Спадарыня Лукашэнка абвергла тыя чуткі і сказала, што Мілку ў саўгас яна не здавала і здаваць пакуль не зьбіраецца. На пытаньне карэспандэнта, ці ня мае Галіна Радзівонаўна намеру пераехаць у Менск да мужа, яна цьвёрда адказала: «Не!»

Анатоль МІРСКІ

Апошні шанец →

Цыбульная прэмія

Многія работнікі сельскай гаспадаркі ў дадатак да апублікаванага прэзыдэнцкага віншаваньня з нагоды прафэсыйнага сьвята атрымалі яшчэ падарункі ад свайго начальства.

Напрыклад, у Слонімскай аграпрамтэхніцы, дзе працуе 630 чалавек, кожнага прэміравалі натурай — далі па 10 кіляграмаў цыбулі, па 12 кіляграмаў мукі ды па два літры алею.

В.В.

Ягорку Рыбакову купілі новы лімузын

Магілёўскі бюджэт нядаўна «пахудзеў» на 62 мільёны рублёў.

Менавіта столькі каштаваў аўтамабіль «Волга», які купілі новаму шэфу абласнога тэлерадыёаб'яднаньня Ягору Рыбакову. Старшыня Магілёўскага аблвыканкаму М.Грынёў палічыў, што маладому паплечніку прэзыдэнта Лукашэнкі непаважна езьдзіць на «Масквічы», якім карыстаўся былы начальнік мясцовай тэлевізіі і радыё. Навюткую «Волгу» Ягору Рыбакову прыгналі акурат у ягоны дзень нараджэньня (19 лістапада яму споўнілася 24 гады).

Тымчасам 11 творчых супрацоўнікаў абласнога тэлерадыёаб'яднаньня звальняюцца з працы па той прычыне, што незадволеныя дзейнасьцю маладога боса.

Анатоль МІРСКІ

Міністэрства сувязі РБ
"Белсаюздрук"

АБАНЭМЕНТ на газэту 63887

СВАБОДА Колькасьць камплектаў 1

на 1995 год па месяцах:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды (паштовы індэкс) (адрас)

Каму (прозьвішча, ініцыялы)

ДАСТАВАЧНАЯ КАРТКА

ПВ | месца | літар

на газэту 63887

СВАБОДА

Кошт: падпіскі 2400 руб. ___ кап.; пераадрасоўкі ___ руб. ___ кап.

Колькасьць камплектаў: 1

на 1995 год па месяцах:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды (паштовы індэкс) (адрас)

Каму (прозьвішча, ініцыялы)

Канстытуцыйны суд „вэртыкаль“ не парушыў

«Прэзыдэнт можа быць задаволены рашэньнем Канстытуцыйнага суда», — так пракамэнтаваў дэпутат Валяньцін Голубеў зачытанае сп.Ціхінем рашэньне КС па «прэзыдэнцкай вэртыкалі».

Рашэньне было абвешчанае ўчора ўвечары. Канстытуцыйны суд прызнаў незаконнай толькі ліквідацыю саветаў ніжэйшага ўзроўню. А ва ўсім астатнім «прэзыдэнцкая вэртыкаль» засталася некранутаю. Разам з тым, як лічыць дэпутат Голубеў, Канстытуцыйны суд ня даў яснага адказу на галоўнае пытаньне: ці адлавядае «прэзыдэнцкая вэртыкаль» Канстытуцыі?

«Чакаць ад Канстытуцыйнага суда поўнай аб'ектыўнасьці ў нашых умовах цяжка, — сказаў сп.Голубеў. — Гэты суд — такое ж дзіця нашага часу, як і ўсе іншыя інстытуты цяперашняй Беларусі. Нават той факт, што прэзыдэнт папярэдне наведаў Канстытуцыйны суд, хутчэй за ўсё паўплываў на ягонае рашэньне». А на думку шэфа прэзыдэнцкай адміністрацыі Леаніда Сініцына, гэты візыт Лукашэнкі ў КС быў «актам добрай волі прэзыдэнта».

Пятро ПАНКРАТОВІЧ

На здымку: на паседжаньні Канстытуцыйнага суда група дэпутатаў і шэф прэзыдэнцкай адміністрацыі Л.Сініцын (сядзіць).

БНФ лічыць, што прэзыдэнт варты імпічманту

16 лістапада прадстаўнікі парляманцкай апазыцыі Беларускага Народнага Фронту правялі ў Вярхоўным Савеце прэс-канфэрэнцыю.

«Наступае час паставіць пытаньне аб адлаведнасьці прэзыдэнта Лукашэнкі ягонай пасадзе, паколькі яго палітыка накіраваная супраць незалежнасьці дзяржавы», — заявіў журналістам старшыня БНФ Зянон Пазьняк.

Выступленьне Аляксандра Лукашэнкі па нацыянальным тэлебачаньні 11 лістапада апазыцыя расцэньвае як «наступленьне на дэмакратычныя каштоўнасьці, свабоду слова, адхіленьне ад дэкляраваных раней прынцыпаў». Прайшло чатыры месяцы, і «літаральна нічога не палепшылася ў нашым жыцьці», — сказаў З.Пазьняк. Паводле ягоных словаў, інфляцыя ў пэрыяд са дня выбараў прэзыдэнта (10 ліпеня) да канца верасьня склала 360 працэнтаў. Рост цэнаў апярэджвае рост заработнай платы у 14 разоў. Непрафэсійна праведзеная дэнамінацыя рубля «сыграла на руку» мафіі. Праграма першачарговых захадаў па выйсьці краіны з крызысу, прынятая два месяцы таму, не працуе і не можа быць выкананая праз сваю супярэчлівасьць. «Такім чынам, — падкрэсьліў лідар БНФ, — за чатыры месяцы пасьля абраньня прэзыдэнта паскораны развал эканомікі, рэальна пастаўленае пад пагрозу існаваньне нашай дзяржавы і яе маёмасьці».

Паводле заявы Зянона Пазьняка, з боку расейскіх палітычных і спраўных колаў праводзіцца палітыка эканамічнага захопу Беларусі і яе ўласнасьці пры дапамозе ўзаконьваньня дзейнасьці фінансава-прамысловых саюзаў на яе тэрыторыі. «Мы маем дастаткова фактаў, — заявіў журналістам лідар парляманцкай апазыцыі, — якія сьведчаць аб тым, што з Расеяй вядуцца перамовы на здачу маёмасьці нашай дзяражвы». Гэта найперш пагадненьне аб мытным саюзе і дамова з Расеяй аб дружбе, якія даюць дастатковыя падставы для гэтага.

Андрэй СЕРАДА
БелаПАН

Сябры Беларускага Народнага Фронту выказваюць глыбокае спачуваньне старшыні Рады БНФ Партызанскага раёну г.Менска Міколу ПРАТАСАВУ з прычыны сьмерці маці.

Свабодны прафсаюз таксама ў апазыцыі

У лягеры палітычных праціўнікаў Аляксандра Лукашэнкі — саліднае папаўненьне.

Як паведаміў старшыня Свабоднага прафсаюзу Беларусі (СПБ) Генадзь Быкаў, арганізацыя, якою ён кіруе і якая да нядаўняга часу шукала шляхоў супрацоўніцтва з Аляксандрам Лукашэнкам, цяпер «становіцца ў жорсткую апазыцыю да прэзыдэнта і будзе зь ім змагацца ўсімі мерамі, якія не выходзяць за рамкі Канстытуцыі». Такое рашэньне прынятае пасьля таго, як А.Лукашэнка на паседжаньні ўраду 12 лістапада публічна абвінаваціў СПБ у дэстабілізацыі абстаноўкі на прадпрыемствах. Кіраўніцтва Свабоднага прафсаюзу расцэньвае гэтую заяву прэзыдэнта як грубую правакацыю. «З нас спрабуюць зрабіць «ворагаў народа», якія перашкаджаюць прэзыдэнту стрымаць сваё перадвыбарчае абяцаньне і запусьціць да Новага года ўсе заводы і фабрыкі. Але гэта ж абсюрд. Са ста прадпрыемстваў, што не працуюць, толькі на адным ёсьць пярвічная арганізацыя СПБ», — заявіў сп.Быкаў.

На пытаньне аб плянаваных Свабодным прафсаюзам канстытуцыйных спосабах барацьбы з прэзыдэнтам, сп.Быкаў адзначыў, што, нягледзячы на даволі напружаную сытуацыю на прадпрыемствах, СПБ не зьбіраецца праводзіць буйных акцыяў пратэсту да Новага года.

СІМ

Лецішча пракурора пад аховай аўтаматчыкаў

Штодзень спэцыяльны нарад з двух міліцыянтаў Ждановіцкага аддзяленьня міліцыі (Менскі раён) заступае на пост па ахове прыватнага лецішча пракурора Менскай вобласьці Віктара Сіраша.

Падчас размовы з супрацоўнікамі гэтага аддзяленьня міліцыі карэспандэнт СВАБОДЫ даведаўся, што пракурорскія летнія апартамэнты былі ўзятыя пад ахову пасьля шэрагу крадзяжоў. І таму, каб злодзеі не павыносілі з дому Сіраша ўсе хатнія рэчы, начальнік Ждановіцкага аддзяленьня маёр М.Лучыновіч сваім загадам стварыў новы аб'ект аховы. З 6 гадзін вечара да 10 раніцы два міліцыянты, узброеныя аўтаматамі, добрасумленна «наразаюць кругі» вакол пракурорскага лецішча.

Але апошнім часам міліцыянты асобнага матарызаванага ўзводу, якому даручана сьцерагчы хату Сіраша, пачалі абурацца, што іх прымушаюць займацца не сваёй справай. Не хапае людзей, каб належным чынам падтрымліваць праваарадак на тэрыторыі трох сельсаветаў, — а гэта ні многа ні мала 50 кілямэтраў у радыюсе.

«Але ж наш начальнік ані не зважае на нашыя абурэньні, — шчыра кажа адзін сяржант міліцыі. — У яго ўсё проста: зьявіўся ў аддзяленьні на гадзіну, абразіў ніжэйшага па чыне, скокнуў у «Шкоду» і зьнік».

Дарэчы пра «Шкоду». Міністэрства ўнутраных справаў набыло два такія аўтамабілі, яны прызначаныя для апэратыўнай работы. Кожная каштавала дзяржаве ажно 8 тысяч даляраў. Адну «Шкоду» перадалі Ждановіцкаму аддзяленьню міліцыі. Аднак ні на адну апэрацыю міліцыя на ёй ня выехала. Машынай карыстаецца выключна начальнік — маёр Лучыновіч.

Яўген АЛАДКА

Да арыштаў заўжды гатовы!

Заява прэзыдэнта Лукашэнкі аб тым, што вінаватыя ў неабгрунтаваным павышэньні цэнаў будуць арыштаваныя, атрымала нечаканы рэзананс ва ўправе па барацьбе з эканамічнай злачыннасьцю (УБЭЗ) Міністэрства ўнутраных справаў.

Нагадаем, што гэтая пагроза прэзыдэнта прагучала 11 лістапада ў ягоным телевізійным выступе. А на наступны дзень, у суботу, супрацоўнікі раённых, гарадзкіх, абласных і рэспубліканскіх падразьдзелаў па барацьбе з эканамічнай злачыннасьцю былі выкліканыя на працоўныя месцы. Такім чынам кіраўніцтва УБЭЗ прадэманстравала гатоўнасьць выконваць усе ўказаньні прэзыдэнта. Аднак ніякіх канкрэтных распараджэньняў у гэты дзень так і не паступіла. Праседзеўшы ўвесь выходны ў службовых кабінэтах, супрацоўнікі УБЭЗ пайшлі па дамах.

СІМ

Служба кантролю рэкамэндуе звольніць старшыню Дзяржкамспорту

Начальнік прэзыдэнцкай службы кантролю Васіль Далгалёў накіраваў Аляксандру Лукашэнку і Міхаілу Чыгіру ліст, у якім паведаміў пра вынікі праверкі фінансава-гаспадарчай дзейнасьці Нацыянальнага Алімпійскага камітэту і Дзяржаўнага камітэту па спорце.

За выяўленыя злоўжываньні служба кантролю прапанавала прэзыдэнту Лукашэнку звольніць з пасады старшыню Дзяржкамспорту Уладзімера Рыжанкова, які зьяўляецца таксама прэзыдэнтам НАК Беларусі.

СІМ

«Магілёў» глядзець забаронена

Чыноўнікі Магілёўскага кінапракату ня хочуць выпускаць на экраны фільм «Магілёў».

Гэтая гісторыка-дакумэнтальная стужка была зьнятая на сродкі дэмакратычных арганізацыяў Магілёўшчыны. На думку спэцыялістаў, у фільме «Магілёў» упершыню поўна і аб'ектыўна адлюстраваныя гістарычныя падзеі і факты пра трагічны лёс Усходняй Беларусі.

Фільм быў амаль бясплатна перададзены абласному аддзяленьню дзяржаўнага кінапракату, які, аднак, ня выпусьціў яго на экраны. Стужка амаль год праляжала на паліцы і толькі зрэдку дэманстравалася ў закрытых установах — турмах, выпраўленчых калёніях і вайсковых частках. Тымчасам запыты школаў і вучэльняў кінапракат ігнаруе. Аўтары і спонсары фільма зьвязваюць гэта з тым, што кінапракатнаю кантораю кіруе былы партыйны функцыянэр таварыш Клімаў.

Натальля РОСЛАВА

У Кебіча быў Замяталін, а ў Лукашэнкі ёсьць свой палкоўнік

У прэзыдэнцкай радзе, як вядома, усяго тры чалавекі, адзін зь якіх — сівы прыгажун мужчына сталага веку Сяргей Посахаў.

Сярод дарадцаў прэзыдэнта ён самы старшы па званьні. У агульных рысах гісторыя ягонай кар'еры такая. Палкоўнік Посахаў доўгі час служыў намесьнікам начальніка палітаддзела ў штабе 28-й арміі, які знаходзіўся ў Горадні. Чалавек ён амбітны і слыніцца на дасягнутым не зьбіраўся. Аднак нічога не атрымлівалася, і камандаваць усім палітаддзелам яму не давалі. Тады Посахаў замахнуўся зрэфармаваць Савецкую армію, аднавіўшы ў ёй суды афіцэрскага гонару ды іншыя лепшыя традыцыі царскай расейскай арміі. У Маскву быў дасланы рапарт, і там нарэшце вырашылі, што Посахаву можна даверыць цэлы палітаддзел. Праз некаторы час задаволены палкоўнік паехаў у горад Бабруйск прымаць армейскі палітаддзел.

Адстаўны палкоўнік Посахаў

Аднак здарылася неспадзянка ў выглядзе жнівеньскага путчу. Палітаддзелы скасавалі, а палкоўніку Посахаву сказалі «да пабачэньня».

Змушана павесіўшы ў шафу свой палкоўніцкі шынэль, Посахаў, аднак, не суняўся. І вось мы ўжо бачым яго ў якасьці каардынатара «Народного движения Беларуси» па Гарадзенскай вобласьці. Самы яскравы прыклад ягонай дзейнасьці такі. Успомнім, як на пачатку года парляманцкая большасьць «зьняла» Шушкевіча, скарыстаўшы для гэтага ў якасьці інструманту Лукашэнку. Палкоўнік Посахаў быў у тыя дні на сёмым небе ад шчасьця. Аднак яго абурала, што ня ўсе падзяляюць радасьць. І ён піша заяву абласной арганізацыі НДБ, якую надрукавала гарадзенская шматтыражная газэта «Высота».

У гэтай заяве, падпісанай Посахавым, выказваецца абурэньне, што некаторыя mass-media крытычна паставіліся да прымусовай адстаўкі Шушкевіча, ён называе гэта «подрывной кампанией», паколькі «тенденциозный подбор фактов и откровенно пробэнэрофовская подача материала создают искаженное представление о том, что основная масса населения якобы сожалеет и протестует». Асабліва разьюшыла адстаўнога палкоўніка, што свой пратэст заявіла і абласная канфэрэнцыя БНФ. Стыль палкоўніцкай заявы ў гэтым мейсцы дасягнуў амаль цыцэронаўскай моцы: «Вызывает возмущение попытка кучки никого и ничего не представляющих граждан присвоить право вещать от имени полуторамиллионного населения области». Ад імя НДБоўцаў Посахаў заявіў тады, што адстаўка Шушкевіча зьяўляецца «закономерным итогом краха политики Беловежского сговора» і г.д. Адным словам, вядомая старая песьня.

Невыпадкова, што Посахаў прыглянуўся Лукашэнку, і той зрабіў яго адказным — паводле словаў самога палкоўніка — за «дыялог з грамадзкасьцю, працоўнымі калектывамі, палітычнымі партыямі, супольнасьцямі вучоных і пісьменьнікаў». Палкоўнік нават наведвае вучоныя саветы ВНУ, каб знайсьці людзей для будучага кансультатыўнага органу пры прэзыдэнце. А што датычыць сёньняшняй прэзыдэнцкай рады, дык ейным членам неабходна было мець: інтэлектуальны дар, глыбокую унутраную пачцівасьць і сумленнасьць, а таксама уменьне кантактаваць з масамі. Пра ўсё гэта даведаліся гледачы гарадзенскага тэлебачаньня, перад якімі нядаўна выступіў сам Посахаў.

Разам з прэзыдэнтам таварышу Посахаву давялося нядаўна наведаць Маскву і сустрэцца з кіраўнікамі, як ён сам сказаў, «так называемых демократических сил и непримиримой оппозицией». Сам Гайдар па сакрэце прызнаўся Посахаву, што яму вельмі падабаецца Лукашэнка. Аднак прэзыдэнцкага дарадцу засмуціла, што ў Маскве ніхто ня ведае, дзе знаходзіцца беларуская амбасада, а намеснік расейскага міністра замежных справаў Пастухоў нават ня ведае прозьвішча нашага пасла. Дзякуючы Посахаву мы таксама даведаліся, што нашага прэзыдэнта больш любяць расейцы ды ўкраінцы, чымся беларусы. З Расеі Лукашэнку паступіла 15 000 лістоў, а з Украіны — 6000, і ўсе станоўчыя. Тымчасам зь Беларусі прыходзяць адныя скаргі, па цэлай тысячы ў дзень.

У Маскве палкоўнік Посахаў наведаў рэдакцыю газэты «Известия», дзе, калі верыць ягоным словам, галоўны рэдактар папрасіў у яго прабачэньня за скандальна вядомы артыкул пра «шклоўскія агуркі». Прэзыдэнцкі дарадца таксама паведаміў, што Лукашэнка ў абедзенны перапынак — з 13 да 15 гадзін — асабіста чытае ўсе газэты і балюча ўспрымае кожную крытычную публікацыю ў свой адрас. (Як тут не прыгадаць сэнтэнцыю з булгакаўскага «Сабачага сэрца» наконт таго, што чытаньне за абедам газэт, а асабліва савецкіх, шкодзіць страваваньню...)

Што датычыць самога Посахава, дык ён нястомна езьдзіць па Беларусі, высьвятляе настроі ў грамадзтве і стаўленьне народа да прэзыдэнта. Ён гаворыць, што ў многіх мейсцах былыя групы падтрымкі Лукашэнкі літаральна ўзялі ўладу ў свае рукі. Гэта выклікана нібыта тым, што чыноўнікі амаль пагалоўна крадуць. Праваахоўныя органы Посахаў лічыць лянівымі і няздольнымі перамагчы «стоглавую гидру», а таму ён марыць правесьці ў нас апэрацыю «чыстыя рукі» — такую, як у Італіі.

В.ВАСІЛЕВІЧ

«Грандэ адукар» вяртаецца на радзіму

Лідзкія раённыя ўлады вырашылі ўвекавечыць памяць пра вучонага-асьветніка Ігната Дамейку, які ў 1823—1831 гг. жыў у маёнтку Заполье.

Тут будзе закансэрваваны падмурак спаленага ў апошнюю вайну запольскага дома, а перад уездам пастаяць помнік-знак. У вясковай школе мяркуецца стварыць музэй І.Дамейкі, а сама школа, калі пагодзяцца абласныя ўлады, будзе насіць ягонае імя. Райвыканкам таксама параіў Крупскаму сельсавету назваць у Крупках імем І.Дамейкі вуліцу.

У пастанове адзначаецца, што ў Чылі ёсьць горад Дамейка, аднайменны горны хрыбет, а ў Сант'яга яму пастаўлены помнік з надпісам па-гішпанску «Вялікаму асьветніку» ("Грандэ адукар"). Цікава таксама, што чылійская салетра называецца «аманітас дамейканас». Ёсьць таксама мінэрал «дамайкіт», малюск Nautilus Domeiki і фіялка Дамейкі. Як бачым, нашыя спробы па ўвекавечаньні памяці славутага земляка, які нарадзіўся ў сёньняшнім Карэліцкім раёне, куды больш сьціплыя. Беларуская энцыклапэдыі, дарэчы, дагэтуль ня згадваюць пра Ігната Дамейку.

А.Г.

У хлебазавода зьявіўся канкурэнт

Наваполацкая рэстарацыя «Беларусь» адмовілася ад паслуг мясцовага хлебазавода.

Падлічыўшы выдаткі, якія нясе рэстарацыя на дастаўку 30 боханаў хлеба, кіраўніцтва «Беларусі» вырашыла самастойна выпякаць хлеб. Сваёй новай прадукцыяй рэстарацыя будзе забясьпечваць таксама і іншых спажыўцоў.

Тамаш ГУРБА

Не пішыце на сьценах, не ламайце дзьверы!

У мястэчку Рось Ваўкавыскага раёну засялілі першыя 5 дамоў у гарадку для вайскоўцаў, будаўніцтва якога фінансавала Нямеччына.

На невялікай урачыстасьці навасёлам настойліва нагадвалі, што трэба берагчы жытло, і выдалі кожнаму «Памятку новоселу городка Россь». У ёй жыхарам на працягу года абяцаюць рамантаваць жыльлё, калі толькі яны самі ня будуць псаваць яго. Дарэчы, ёсьць зьвесткі, што асобных удзельнікаў камісіі фактычна прымусілі падпісаць акт прыёмкі, бо ня ўсё было зробленае як мае быць. Нездарма ж у памятцы гаворыцца пра нейкія «скрытые дефекты», якія могуць выявіцца на працягу года.

Спэцыялісты, між тым, лічаць гарадок у Росі найлепшым зь сямі такіх пабудаваных на Беларусі. Замест гмахаў тут пабудаваныя больш утульныя 3-х і 4-х павярховыя дамы, не падобныя на савецкія. Невыпадкова ж, мабыць, аб'яднаньне «Гроднажылбуд», якое ўдзельнічала ў будоўлі, рэклямуе гэты гарадок як «пэрліну» жыльлёвага будаўніцтва.

В.В.

З «вайсковай» цэглы пабудуюць царкву

СВАБОДА паведамляла, як у Ваўкавыску прадалі з малатка гаўптвахту ды іншыя вайсковыя памяшканьні.

У горадзе ёсьць яшчэ адзін вайсковы гарадок, які ўлады вырашылі не прадаваць, а бясплатна раздаць будынкі розным установам ды арганізацыям. Напрыклад, каравульнае памяшканьне пяройдзе да Таварыства інвалідаў. Два вялікія гаражы раскідаюць на цэглу, а зь яе пабудуюць царкву(!), каб задаволіць просьбу прыхаджанаў Мікалаеўскага праваслаўнага храму. Штаб і КПП аддаюць гарадзкому аддзелу адукацыі. Застаюцца яшчэ казармы, лазьня, сьвінарнік ды іншыя пабудовы, якія гарадзкія ўлады ня ведаюць, каму аддаць.

В.М.

Аршанская маёмасьць пойдзе з малатка

29 лістапада ў Воршы адбудзецца аўкцыён па продажы камунальнай маёмасьці.

На торг выстаўляюцца 5 крамаў, фотаатэльле, цырульня, пункт гуказапісу, а таксама будынак лазьні.

В.В.

Летувіскі цэнтар у Рымдзюнах закансэрвуюць

Астравецкі райвыканкам вырашыў закансэрваваць на зіму будоўлю летувіскага нацыянальна-асьветнага цэнтру ў вёсцы Рымдзюны.

Будаўніцтва было спыненае яшчэ ўвесну, бо ня быў вызначаны статус будучага цэнтру. Дзеля гэтага была створаная супольная беларуска-летувіская міжурадавая камісія. Аднак яна дагэтуль не прыйшла ні да якага рашэньня, таму астравецкія ўлады зьвярнуліся да камісіі з хадайніцтвам, каб статус цэнтру быў як найхутчэй вызначаны і можна было б працягваць будаўніцтва.

С.МАКС

У Ляхавічах замарозілі дзяўчат

Маладыя дзяўчаты, што працуюць у цэхах Ляхавіцкага камбінату бытавога абслугоўваньня, у роспачы: умовы іхняй працы нагадваюць халодны блякадны Ленінград.

У работніц увесь час мерзнуць рукі, яны вымушаныя пастаянна працаваць у верхняй вопратцы, што парушае правілы бясьпекі працы. Многія ня вытрымалі такіх умоваў, захварэлі, а то і звольніліся. Яшчэ горш з зарплатай — яна складае ўсяго 18—20 тыс. рублёў у месяц. Усё гэта падштурхнула работніц напісаць пэтыцыю кіраўніцтву камбінату, але дырэктар сп. У.Сокал ня бачыць іншага выйсьця, як спыніць работу прадпрыемства, бо няма грошай ні на зарплату, ні на ацяпленьне. Адміністрацыя зьвярнулася ў выканкам, каб ён дазволіў на зімовы пэрыяд зачыніць камбінат.

Ігар БАРАНОЎСКІ

Прыватызацыя па-пінску

Толькі з другой спробы ўдалося сабраць пінскіх дэпутатаў на чарговую сэсію гарсавету, каб разгледзець нарэшце пытаньне аб праграме прыватызацыі камунальнай маёмасьці.

Пасьля гарачых дыскусіяў праграма ўсё ж была зацьверджаная. У адпаведнасьці зь ёю да канца гэтага году ў Пінску павінна быць прыватызавана 50% аб'ектаў гарадзкога гандлю. Аднак ніводнай канкрэтнай крамы для прыватызацыі сэсія ня вызначыла. Дэпутаты далі «дабро» толькі на сем недабудаваных аб'ектаў рознага прызначэньня.

Ігар БАРАНОЎСКІ

Чаму Лукашэнка стварае канфрантацыю

З усіх супярэчлівых якасьцяў малапрадказальнага палітыка па прозьвішчы Лукашэнка бясспрэчна можна адзначыць, бадай, адно: ён нічога ня робіць выпадкова. Любое ягонае нібыта недарэчнае эмацыйнае выказваньне насправўдзе выяўляецца загадзя прадуманым і падрыхтаваным крокам. Як кажа прэзыдэнцкі прэс-начальнік Фядута: «Люблю экспромты, асабліва добра падрыхтаваныя». Праўда, з прычыны адметнасьцяў свайго характару ды спэцыфікі папярэдняй працы ў саўгасе Лукашэнка яшчэ не навучыўся строга прытрымліваацца складзенага сцэнару.

Тым ня менш, скандальна вядомыя выступы прэзыдэнта 11—12 лістапада, нягледзячы на ўсе іхныя «лірычныя адступленьні», відавочна, былі загадзя сплянаванай самім Лукашэнкам акцыяй. «Народны прэзыдэнт" згуляў у небясьпечную, але ім любімую і часам эфэктыўную гульню пад назваю «падняцьце рэйтынгу». У гэтым выпадку Лукашэнка дасягнуў трох даволі розных мэтаў.

Па-першае, ён рашуча «апусьціў» магчымыя палітычныя амбіцыі членаў сваёй каманды.

Як памятаеце, асноўным зьместам усёй дапрэзыдэнцкай дзейнасьці Лукашэнкі было мэтанакіраванае прыніжэньне палітычных канкурэнтаў і зьмешваньне іх у адну антынародную карупцыйную кучу. На гэтым фоне, безумоўна, сам Лукашэнка выглядаў адзіным шчырым змагаром за народнае шчасьце.

Чатыры месяцы прэзыдэнцтва паказалі, што ў гэтым «змаганьні» яму непатрэбныя бліскучыя палпечнікі. А таму 11—12 лістапада члены каманды прэзыдэнта былі пастаўленыя ў трагікамічную ролю патаемных народных нядобразычліўцаў, якіх палымяна выкрывае адзіны народны заступнік. Натуральна, першай, яшчэ самастойнай рэакцыяй паважаных міністраў было зразумелае жаданьне апраўдацца: «Невінаватыя мы, яны (цэны) самі прыйшлі». Але ў панядзелак, паразважушы самі (ці з дапамогай прэзыдэнта) прэм'ер і ягоныя намесьнікі ўжо дэманстравалі ўзоры адзінадушнасьці і дзяржаўнай мудрасьці. Яны настойліва пераконвалі сябе і журналістаў, што нічога сур'ёзнага не адбылося і курс на рынкавыя рэформы не пераменіцца.

Цяпер Лукашэнка можа быць упэўнены: што б ён ні заяўляў, ягоны Кабінэт будзе толькі згодна ківаць галовамі. Прэзыдэнт адназначна вызначыў для членаў сваёй каманды рамкі дазволенага: далдоньце пра «курс рэформаў» колькі хочаце, але ніхто з вас не павінен прэтэндаваць на самастойную палітычную ролю. Па ўсім відаць, якраз гэта і называецца «каманда прагматыкаў».

Другое — і самае відавочнае — «дасягненьне» Лукашэнкі за апошні тыдзень — набыцьцё ім процьмы сапраўдных ворагаў.

Гэты вынік, як я ўжо падкрэсліваў, напэўна быў загадзя сплянаваны і лёгка тлумачыцца асаблівасьцямі палітычнай манэры Лукашэнкі. Гэты папулісцкі палітык, стаўшы прэзыдэнтам, так і не схацеў адысьці ад свайго вельмі выгаднага іміджу «адзін супраць усіх», таму яму патрэбны вораг — і чым іх болей, тым лепей. З металям у голасе і з намаляванай на твары зацятай рашучасьцю прэзыдэнт паведаміў народу, што супраць яго ўжо аб'ядналіся ўсе — ад камуністаў да нацыяналістаў (заўважце, мэтад усё той жа — усіх у адну кучу. Засталося толькі абнародаваць адрасы ды яўкі братаньня Пазьняка і Чыкіна). Але ж Лукашэнка сам стварыў такую сытуацыю — сваімі заявамі і дзеяньнямі. Нават у першыя сто дзён, калі яго фактычна ніхто не крытыкаваў, прэзыдэнт у кожным выступе навальваўся на сваіх уяўных апанэнтаў і абураўся шалёнай крытыкай у прэсе, нібы яна сапраўды была. На адной з прэс-канфэрэнцыяў у верасьні ён адшукаў «змову» (слова Лукашэнкі) сярод журналістаў. Бач ты, «Народная газета» паставіла матар'ял Карпенкі, «Звязда» узяла інтэрвію ў Казлоўскага, а «Советская Белоруссия» апублікавала абураныя лісты чытачоў. На самой справе, сытуацыя ў першыя тры месяцы праўленьня была для Лукашэнкі ўнікальная: ніхто яго сур'ёзна не крытыкаваў, прэса сьцішылася, чакаючы вырашэньня свайго лёсу, выбаршчыкі прагнулі «манны нябеснай»... Усе маўчалі ў чаканьні, але Лукашэнка ўпарта цьвердзіў адно і тое ж: паўсюль процьма ворагаў. Яны так былі яму патрэбныя, гэтыя ворагі! Лукашэнка любіць сваіх ворагаў, бо яны працуюць на падтрымку ягонага іміджу. Асабліва ён любіць тых, хто фактычна ня можа яму нічога зрабіць. У Канстытуцыйнага суда прэзыдэнт адразу ж папрасіў прабачэньня, бо хутка зразумеў, з кім трэба «жыць дружна». Што ж да астатніх, то тут Лукашэнка зь відавочным задавальненьнем «падстаўляецца», каб быць мішэнню для крытыкі як справа, так і зьлева. А сам ён «ні з правымі, ні зь левымі, а з народам» — такі вось спэцыфічны «цэнтрыст». Канфрантацыя Лукашэнку неабходная, як Ельцыну быў неабходны Хазбулатаў, а сёньня Жырыноўскі. Цяпер, калі ворагі «выявіліся» і пачалі сапраўды змагацца з прэзыдэнтам, ён будзе адчуваць сябе нібы рыба ў вадзе — яму ёсьць на каго сьпісаць прычыны сваіх эканамічных няўдач.

Трэцяе «дасягненьне» лукашэнкаўскага «сьветлага панядзелка» — сапраўднае падняцьце рэйтынгу прэзыдэнта сярод пэўнай люмпэнізаванай часткі нашага насельніцтва.

Сам Лукашэнка ў кароткім інтэрвію для «Панарамы» прастадушна прызнаўся, што яго больш за ўсё хвалюе тое, як захаваць рэйтынг. Мне ж чамусьці заўсёды здавалася, што кіраўніка дзяржавы павінна хваляваць крыху іншае — праблемы краіны. Відавочна, аднак, што Лукашэнка дзеля шырокай папулярнасьці гатовы ісьці на любыя антыэканамічныя рашэньні, хоць на якія антыдзяржаўныя выказваньні.

Што ж да панічных цэнаў, то мне на розум прыходзіць такая наіўная аналёгія. У адным мультфільме быў маленькі певеньчык, які кожную раніцу пяяў — і пасьля ўзыходзіла сонца. І вось аднойчы ён, як заўсёды, кукарэкае, а сонца не ўзыходзіць — хмары яго засланілі. Небарака нават голас сарваў — а яно ўсё не ўзыходзіць, а цэны ўсё не зьніжаюцца... Дарэчы, фінал мультыку такі — пакуль певеньчык плакаў над лёсам сваім і свайго курынага народу, сонца ўзышло само — па законах прыроды...

Зрэшты, не знайшлося ніводнага наіўнага чалавека сярод рознакаляровых беларускіх журналістаў і палітыкаў, які сур'ёзна паверыў бы ў тое, што Лукашэнка надоўга панізіць цэны. Увогуле кажучы, гэта вяршыня цынізму і крывадушнасьці — гучна панізіць цэны на некалькі танных прадуктаў, ведаючы, што праз пару тыдняў яны вернуцца назад. Аднак ва ўсім тым спэктаклі ёсьць стратэгічная мэта: прывучыць народ да пакланеньня адзінаму збавіцелю, «бацьку». Ніхто ня выратуе, акрамя Лукашэнкі, хто супраць яго — той супраць народу. Часам мне здаецца, што Лукашэнку зусім ня трэба, каб мы сталі багатымі, нацыянальна сьвядомымі, унутрана незалежнымі і свабоднымі, — бо такія людзі ніколі ня выберуць палітыка кшталту Аляксандра Рыгоравіча. Гэтым, дарэчы, і тлумачацца многія ягоныя антыбеларускія і антынезалежніцкія заявы, як і тое, чаму ўсе нацыянальныя беларускія рухі зьяўляюцца для яго палітычнымі апанэнтамі.

Стала ўжо афарызмам: «Хворае грамадства абрала хворага прэзыдэнта». Дый ён сам, здаецца, падазрае, што здаровая эўрапейская нацыя на такога палітыка, як Лукашэнка, проста не зьвярнула б увагі. Ягоны электарат — бедныя і слабыя, прыніжаныя і зьняважаныя (якіх, на няшчасьце, у нас бальшыня), ды яшчэ людзі са спэцыфічнымі схільнасьцямі да «ачышчэнства». І, зразумеўшы гэта, Лукашэнка пакуль падыгрывае толькі самым недэмакратычным пачуцьцям нашых грамадзянаў: «зьняць, распусьціць, заняць канструктыўную пазыцыю, арыштаваць». Шчыра кажучы, часам вельмі няёмка становіцца жыць у сваёй краіне, калі разважаеш аб тым, дзе тая рыса-мяжа, праз якую ніколі не пяройдзе наш прэзыдэнт. А ці ёсьць яна?

Віталь ЦЫГАНКОЎ

Грамадзяне зямлю выкупляюць. Фэрмэры вяртаюць. Рэформа ідзе

На даволі простае пытаньне «як ідзе рэалізацыя пакету законаў аб зямлі», адказаць можна гэтак жа проста: ніяк не ідзе. Прычына — экспэрымэнты Аляксандра Рыгоравіча «у галіне кіраваньня». Пакуль у Менску вырашаюць канстытуцыйнасьць «прэзыдэнцкай вэрыткалі», у Шкловах ды Добрушах чакаюць — і нічога ня робяць. Выкананьне зямельных законаў прыпыненае. Да таго моманту, пакуль ня высьветліцца, хто захопіць уладу — «чырвоныя» ці «белыя».

Які гараджанін безь зямлі?

У сувязі зь няпэўнасьцю сытуацыі Камітэт па зямельнай рэформе ўнёс прапанову: прадоўжыць тэрмін, у які можна прыватызаваць зямлю, да 1 сакавіка 1995 г. (маецца на ўвазе — па ільготнай цане). У прынцыпе, кошт невысокі — 5-разовая стаўка зямельнага падатку. Хто не ўкладзецца ў тэрмін, будзе вымушаны плаціць па вызначаных Кабінэтам міністраў нарматывах.

Наагул, канечне, акцыя зусім не прымусовая. Хочаш — прыватызуй, ня хочаш — жыві так. Праўда, калі ня хочаш, то прадаць ці закласьці свой надзел нельга. Можна толькі перадаць у спадчыну.

Найболыш актыўна зямлю выкупаюць вакол Менску і ўсіх абласных цэнтраў. Што да чаго, тут людзі даўно ўжо разабраліся. Горш у вёсцы. Калі для гараджаніна аддаць за надзел 12—20 тыс. рублёў — не праблема, то вяскоўцу такая сума ўяўляецца значнай.

Важны псыхалягічны момант: чалавек усё жыцьцё прасядзеў на сваёй зямлі, а цяпер, высьвятляецца, за яе чамусьці трэба плаціць. Ды ў труне я вас бачыў...

«Садаводы-аматары», якія маюць па 2—3 і больш участкаў, на псыхіку ня скардзяцца. Яны проста купляюць зямлю. Можна па-рознаму да гэтага пастаўіцца, але што гэта штуршок да стварэньня рынку зямлі — ясна.

Хутка нас скупяць

У хуткім часе, верагодна, Вярхоўны Савет нарэшце прыме рашэньне: перадаваць або прадаваць зямлю юрыдычным асобам. У тым ліку, замежным інвэстарам. Значэньне гэтага кроку цяжка пераацаніць. Пасьля яго, можна меркаваць, у краіне пачнуцца сапраўдныя рэформы.

Тымчасам зямельная рэформа ідзе явачным парадкам. Ужо сфармаваліся ўстойлівыя групы перакупшчыкаў. У кожнага ёсьць картатэка на заможных грамадзянаў, якія хацелі б набыць надзел для загараднага бунгаля, але ня маюць на гэта часу. А перакупшчык дзейнічае па даволі простай схеме.

Неафіцыйная цана надзелу сёньня вагаецца ў межах 700—6000 даляраў. Зразумела, скупляюцца найболыш танныя надзелы. Пасьля прадаюцца. Ужо, канечне, не па 700, а па восем і больш тысяч даляраў. Апрача перакупшчыка, ніхто з гэтых грошай нічога ня мае. Гэта, думаю, таксама не таямніца.

Цяпер даволі распаўсюджаная выдача дазволаў на забудову раённымі ці гарадзкімі архітэктарамі. Сам па сабе такі дакумант ня мае юрыдычнай сілы, адзе грамадзяне, не абцяжараныя ведамі, гэтага ня ведаюць. Адзіны сапраўдны дакумант — дзяржакт на валоданьне зямлёй. А яго ня так проста атрымаць. Таму народ дзейнічае па прынцыпе: калі нечага вельмі хочацца, але нельга, то — можна. Тым больш, як кажа мая цешча, «цяпер усе бяруць».

Па даручэньні прэзыдэнта былі праведзеныя (і вядуцца) шматлікія праверкі законнасьці атрыманьня зямельных надзелаў. У гэтым увесь Аляксандар Рыгоравіч, якога разьдзірае на кавалкі імкненьне да справядлівасьці і жаданьне зрушыць зь месца напаўмёртвую эканоміку. Бо праверкі, хутчэй за ўсё, скончацца ціха-мірна: намэнклятура ўмее замятаць сьляды.

Фэрмэраў не хацелі. Іх і няма

У 1994 г. узьнікла 308 фэрмэрскіх гаспадарак, а сьпыніла існаваньне — 106 (на 1 лістапада). Афіцыйная лічба: усяго ў краіне цяпер існуе 3076 фэрмэрскіх гаспадарак. У параўнаньні з мінулым годам рост зусім нязначны. На тое, канечне, ёсьць прычыны.

Папраўдзе кажучы, на крэдыты, якія дае фэрмэру дзяржава, стварыць гаспадарак нельга. Тым, што ўжо ёсьць, маюць у асноўным натуральны характар: забясьпечваюць самі сябе. Нешта вывозіцца на рынак, але з гэтых даходаў жыць немагчыма. Вельмі многія займаюцца пабочным бізнэсам, некаторыя нават паціху распрадаюць зямлю (асабліва, калі яна паблізу ад горада).

Фэрмэраў, якія жылі б толькі зь зямлі і пры гэтым зводзілі канцы з канцамі, — адзінкі. Дабрабыт бальшыні прыватных гаспадарак грунтуецца на дапамозе калгасу. Ён засее, дагледзіць і зьбярэ — тады парадак. Але ў такім выпадку ўзьнікае пытаньне: каму гэта трэба? Па-сутнасьці фэрмэрства было адной з нашых шматлікіх кампаній. І, як і многія іншыя, яе пасьляхова завалілі. Вясковая бюракратыя фэрмэраў не хацела. Іх і няма.

Праўда, на хвалі кампаніі зямлю атрымаць, пры пэўнай настойлівасьці, можна было ў прынцыпе любому. Цяпер кандыдат мусіць абараніць сваю праграму на пасяджэньні выканкаму. Пры гэтым перавага аддаецца былым калгасным спэцыялістам і проста сельскім жыхарам. Яны пры выхадзе з калгасу могуць запатрабаваць сваю долю. Калі гэтага будзе мала — ім могуць адвесьці зямлю са спэцфонду запасу. Гараджанін можа разьлічваць толькі на спэцфонд. А гэта пераважна хмызьняк, балота. Плюс — вельмі часта — адсутнасьць электрычнасьці, дарог, вады, сувязі і г.д.

Што, урэшце, і трэба было давесьці. Адказныя таварышы могуць сьмела рапартаваць: фэрмэрства — ня наш шлях. І, безумоўна, гэта так — ня іхны.

Андрэй СЯРЖАН

«Рэалізм» АДПБ нязгодны з кіраўніцтвам партыі

На чарговым паседжаньні Савету Аб'яднанай дэмакратычнай партыі Беларусі (АДПБ) унутрыпартыйная фракцыя «За рэалізм» прадставіла Дэкларацыю аб сваіх рознагалосьсях з кіраўніцтвам АДПБ.

Прадстаўнікі фракцыі лічаць неабходным правядзеньне палітыкі, накіраванай на ўмацаваньне СНД, усталяваньне прыярытэтнага характару адносін Беларусі з Расеяй і на наданьне расейскай мове статусу дзяржаўнай разам з беларускай. Абмеркаваўшы Дэкларацыю, Цэнтральны савет АДПБ выказаў рашучую нязгоду па двух апошніх пунктах, у прынцыпе пагадзіўшыся зь першым.

Працяглую дыскусію на паседжаньні выклікалі асноўныя прынцыпы стратэгіі і тактыкі партыі ў перадвыбарчы перыяд, у прыватнасьці, пытаньне аб блякаваньні АДПБ зь іншымі палітычнымі сіламі. Канчатковае рашэньне па гэтым пытаньні будзе прынятае празь месяц, на наступным паседжаньні Савету партыі. Апрача таго, вызначаная дата правядзеньня V зьезду АДПБ — 17—18 сьнежня гэтага году.

Ірына КАПУСЬЦІНА
БелаПАН

Васіль Новікаў хоча ў дэпутаты

Па тэлефанаграме ў Аршанскі райвыканкам на днях былі тэрмінова выкліканыя старшыні мясцовых калгасаў.

Перад прысутнымі з праграмнай прамоваю выступіў былы кандыдат у прэзыдэнты, сакратар ЦК Партыі камуністаў Беларусі Васіль Новікаў. Рэзка пакрытыкаваўшы расейскага, а разам зь ім і беларускага прэзыдэнта, аратар безапэляцыйна заявіў, што адзіным выйсцем з крызысу зьяўляецца аднаўленьне СССР. Яснага адказу на пытаньне, як гэта зрабіць, прысутныя не атрымалі. Даведаліся, хіба, што лідары беларускіх камуністаў падтрымліваюць кантакты з таварышам Зюганавым.

Паскардзіўшыся на тое, што ў Вярхоўным Савеце засталося толькі 20 сапраўдных камуністаў, Васіль Новікаў парэкамэндаваў на наступных парляманцкіх выбарах падтрымаць «дастойных кандыдатаў» і, не пакінуўшы часу на доўгія роздумы, паведаміў, што па Аршанскім раёне мае намер балатавацца ён сам. Выдае на тое, што лідар беларускіх камуністаў, ня маючы шанцаў быць абраным у Менску, вырашыў паспрабаваць шчасьця ў правінцыі, робячы стаўку на падтрымку мясцовага кіраўніцтва.

Андрэй ДЗЯМІДАЎ

Парадак у нашым доме

Маральнае крэда Беларускага згуртаваньня вайскоўцаў

Мы прыйшлі дзеля таго, каб навесьці на Беларусі парадак. Нашае права на гэта вынікае з нашага МАРАЛЬНАГА КРЭДА.

ПАРАДАК у нашай дзяржаве заўсёды пачынаецца з прынцыповага падзелу: хто тут свой, а хто — чужы. Свае і чужыя людзі прадстаўляюць адпаведна свае і чужыя інтарэсы. «Хто ў гэтай краіне гаспадар і чыім інтарэсам ён служыць?» — вось пытаньне, якое дае нам зразумець — незалежная гэта краіна ці калёнія, свабодны яе народ ці паняволены.

Калі кіраўнікі краіны больш думаюць пра інтарэсы іншых дзяржаваў — гэта людзі чужыя.

Чужы чалавек — ня значыць вораг: чужы — толькі госьць, сусед знаёмец. Але ні госьцю, ні суседу. ні знаёмцу не дазволена тое, што дазваляецца бацьку або брату. Ні госьцю, ні суседу не дазволена даваць нам зьневажальныя ацэнкі і кіраваць намі. Хай ацэньваюць у сябе дома, хай кіруюць сваімі людзьмі.

Людзі чужыя так ці інакш працуюць на чужыя для Беларусі інтарэсы. Сярод іх шмат простых людзей, якія нічога не вырашаюць, але шмат і такіх, што пастаўленыя гаспадарамі над намі. Якраз яны кажуць пра гістарычную і генэтычную крэўнасьць Беларусі з Расеяй, бо яны гавораць пра «Беларусь, якую яны прадстаўляюць». Але кожны, хто хоць троху знаёмы з гісторыяй Беларусі, ведае, што гэта — хлусьня. Якраз яны «ад нашага імя» патрабуюць зноў зрабіць з нашай краіны бедную ўскраіну сваёй імпэрыі. Але кожны, хто ведае пра мінулшчыну Беларусі, усьведамляе, што людзі чужыя не прынеслі і ніколі не прынясуць нашай краіне шчасьця.

Яны не прынесьлі нам шчасьця, таму што шчасьце нельга прынесьці. Яго можна толькі здабыць, стварыць, збудаваць самім.

Сёньня наша Беларусь — краіна на ростанях. Гэтыя ўлады толкам ня ведаюць, што зь ёй зрабіць — ці аддаць каму, ці прадаць, ці жыць самім. Гэтыя ўлады ня хочуць несьці поўную адказнасьць за наш край, таму ня маюць маральнага права кіраваць ім.

На здымку: у штаб-кватэры БЗВ.
Зьлева направа (сядзяць) дэпутат ВС Лявон Дзейка — кіраўнік інфармацыйна-аналітычнай групы, Мікола Статкевіч — старшыня БЗВ, Алесь Станкевіч — нам. старшыні па арганізацыйных пытаньнях, Мікола Бірукоў — нам. па палітычных пытаньнях, (стаяць) Анатоль Гурыновіч — старшыня менскай арганізацыі БЗВ, сябры БЗВ Канстанцін Якаўлеў і Сяргей Вяргейчык, адказны сакратар БЗВ Сяржук Чыслаў.

Гэта яны ператварылі нашую краіну ў прахадны двор для злачынцаў ледзь не з усяго сьвету. Яны — альбо людзі чужыя, альбо толькі марыянэткі чужых інтарэсаў, а не гаспадары. Маральнае права быць гаспадарамі на сваёй зямлі належыць нам — тым, для каго няма іншай краіны ды іншага лёсу, акрамя жыцьця тут.

ТУТ нам дазволена ўсё — і добрае, і благое. Бо толькі ад нас залежыць, якой краінай стане Беларусь. Калі мы ня будзем карыстацца гэтым сваім правам — з нашага права скарыстаюць людзі чужыя.

ТУТ няма такіх дзьвярэй, такіх «офісаў», у якія нам нельга было б увайсьці і спытаць — чыім інтарэсам служаць іхныя ўладальнікі?

ТУТ няма такіх органаў, установаў, чыноўнікаў, якія маглі б прымусіць нас служыць чужым інтарэсам.

Нікому ня вольна пасягаць на Беларусь. Амэрыканскія фэрмэры некалі па межах сваіх гаспадарак выстаўлялі шыльды: «Прыватная ўласнасьць. Страляю без папярэджаньня». Так яны прывучылі чужых людзей шанаваць сваю маёмасьць, і цяпер ужо няма патрэбы ў шыльдачках. Беларусь — нашая прыватная ўласнасьць. Мы мусім прывучыць чужых шанаваць нашую ўласнасьць — Беларусь.

Нікому ня вольна абражаць Беларусь — бо ён абражае нас і павінен ведаць, што не застанецца беспакараны. Абразіць іншы край можа толькі дзікун, і мы не давядзем яму, што любім гэтую зямлю, бо дзікун прызнае толькі перавагу сілы. І таму ён павінен ведаць нашую сілу.

Мы мусім раз назаўсёды і для ўсіх сьцьвердзіць беларускія інтарэсы. Мы мусім паказаць чужакам сваю, беларускую сілу. Мы мусім ачысьціць наш край ад чужых кіраўнікоў і ад замежнай злачыннай набрыдзі. Менавіта гэтага чакаюць ад нас нашыя маткі, жонкі і дзеці, а не таго, што мы зноў пойдзем на паклон да чужых людзей. Паклоны звычайна даюць гаспадарам, а не гасьцям.

Мы мусім вярнуць на нашую зямлю нармальны, людскі парадак рэчаў і паўсюль ды кожнаму сьцьвердзіць, што беларус — ня ўбогі жабрак, а чалавек, якога трэба паважаць; што Беларусь — не заштатны дадатак да Расеі, не прахадны двор, а — краіна, якую трэба паважаць; што беларускі парадак — гэта не бязладзьдзе марыянэтак альбо заезджых гаспадароў і злачынцаў, а дакладна вызначаны падзел: дзе свае, а дзе не свае, дзе людзі свае, а дзе людзі чужыя, дзе інтарэсы свае, а дзе іншых дзяржаваў, і — хто ў гэтай краіне гаспадар.

Жыве Беларусь!

Вецер зьмяніўся: карычневая пошасьць паўзе з Усходу

Выразна памятаецца песьня з часоў майго маленства: «Хотят ли русские войны?!..» Сьпявалі гэтак пагрозьліва, што рабілася ніякавата. Зрэшты, у кніжках і фільмах, у вулічных гульнях «нашы» і «фрыцы» былі адназначна размежаваныя. Першыя — за мір, другія — за вайну. Але ад таго часу сьвет як быццам перакуліўся. У Нямеччыне сёньня агрэсыўных нэанацыстаў рашуча лупцуе на вуліцах паліцыя. Нямецкія лідары афіцыйна просяць цяпер прабачэньня ў пацярпелых народаў, а прымусова забраным некалі на працу ў Нямеччыну людзям выплочваюць дойчэмаркамі кампэнсацыі, у тым ліку і беларусам.

Вэймарскія ўрокі

Гісторыя сьведчыць: як толькі спыняюцца заводы, расьце інфляцыя і пагаршаецца жыцьцё — значыцца запахла фашызмам альбо камунізмам. Паказальны прыклад Вэймарскай Рэспублікі Нямеччыны ў 1923 г. Ня будзем спыняцца на прычынах крызысу, скажам толькі, што краіну тады ахапіла гіпэрінфляцыя. У жніўні амэрыканскі даляр каштаваў каля чатырох тысяч марак, а ў верасьні — ужо 1 мільярд! Маладая партыя Гітлера рыхтавалася выкарыстаць момант, каб захапіць уладу. Але ня толькі яна. У Маскве з членаў Палітбюро была створаная камісія «па міжнародным становішчы», каб падрыхтаваць плян «народнага паўстаньня» у Нямеччыне (з спадзяваньні распаліць «пажар сусьветнай рэвалюцыі»). Дзеля гэтага нямецкай кампартыі перадалі 250 тысяч даляраў, пасьля дадаткова — 150 тысяч, а потым самі «нямецкія таварышы» папрасілі яшчэ 100 тысяч даляраў. Вельмі вялікія грошы, як на той час. (Ці даўно мерлі з голаду людзі ў тым Паволжы?..) Аднак усё пайшло марна. Нічога не атрымалася ні ў камуністаў, ні ў фашыстаў. Урад забараніў дзейнасьць усіх экстрэмісцкіх арганізацыяў ды ўвёў цьвёрдую валюту, стабілізаваўшы грашовую сыстэму і выбіўшы з-пад іхніх ног глебу. Да наступнага эканамічнага крызысу.

Сёньня, гэтым разам ужо ў Расеі, зноў маюць шанцы аднавіць дыктатуру камуністы з фашыстамі. Яны ўлічылі ўрокі Вэймарскай рэспублікі і часта дзейнічаюць супольна. Яскравы прыклад — спроба леташняй 2-й «кастрычніцкай рэвалюцыі» у Маскве і «абарона Белага дома» хлопцамі са свастыкамі на рукавох ды іншымі баевікамі.

Спроба голасу

Мінуў год, і вось у кастрычніку пад Масквой адбыліся выбары дэпутата на свабоднае мейсца ў Думе. Зарэгістраваліся 12 кандыдатаў, сярод якіх — А.Фёдараў — ад руху «Русское национальное единство» (РНЕ). На сустрэчы з кандыдатамі ў залі панавалі маладыя фашысты. Тэрарызуючы астатніх, яны далі выступіць толькі свайму кандыдату. Фёдараў сказаў, што адразу зоймецца (ён быў пераканаяны ў сваёй перамозе на выбарах) «наведением русского порядка — воссоединением единого славянского государства». Рэакцыя яго палпечнікаў была натхнёнай, цытую адну масконскую газэту: «Люди в первых рядах, встав, замерли в фашистском приветствии. Аплодисменты перешли в овацию». Фашысты пачалі з пагрозамі прымушаць усіх астатніх выбаршчыкаў таксама падняцца.

Гэты самы Фёдараў ужо раздаваў налева і направа інтэрвію. У яго, напрыклад, цікавіліся: «Ключавы тэзіс вашага руху аб трыадзінстве рускага народу надалей можа кепска пажартаваць з вас, выклікаўшы ахоўную рэакцыю з боку ўкраінцаў і беларусаў». Адказ: «Мы вызначаем прыналежнасьць да рускага народу па духу. Як можна адасобіць украінцаў ад рускіх, калі Русь пайшла з Кіева? А зь беларусамі ў нас аніякіх праблемаў няма — шэраг беларускіх нацыяналістычных арганізацыяў уступілі у РНЕ».

Самае сьмешнае, што самаўпэўнены «русский национальный» фашыст выбары 30-га кастрычніка прайграў, не набраўшы нават 6% галасоў. Перамог, дзякуючы вялікім грошам, адыёзна вядомы С.Маўродзі (а/т МММ). Праўда, «хрен редьки не слаще», паколькі ў Маскве лічаць, што гэты самы Маўродзі фінансава падтрымлівае партыю Жырыноўскага.

Хто ёсьць хто

Мяне вельмі зацікавілі гэтыя фёдараўскія словы наконт «беларускіх нацыяналістычных арганізацый», якія ўступілі ў РНЕ. Можа, я зусім не арыентуюся ў палітыцы і толькі для мяне навіна, што «Правы рэванш», БЗВ ды іншыя «нацыяналісты» далучыліся да расейскіх фашыстаў?.. У маскоўскіх жа газэтах якраз і можна было вычытаць аб тым, што ў кастрычніку ў г.Брянску (каб бліжэй да братніх рэспублік) нацыяналісты з Расеі, Украіны і Беларусі правялі свой з'езд. Вось толькі яны забыліся ўдакладніць: «расейскія нацыяналісты». Як я разумею, Беларусь на зборышчы прадстаўлялі філіі РНЕ ды іншыя антыбеларускія арганізацыі. Як раней бы спыталі ў падобным выпадку: «А куда смотрит наше КГБ?» Выглядае на тое, што «все туда же».

Колькі словаў пра сам зьезд. Сцэну аздабляў сьцяг — чырвоны, але з выявою «Спаса нерукатворнага», а ў прэзыдыюме кіравалі два КДБэшныя генэралы — Стэрлігаў і Петухоў, лідары Рускага нацыянальнага сабору. Спэктар удзельнікаў быў шырокі — 24 палітычныя арганізацыі ад зюганаўскай РКП да палпечнікаў генэрала Руцкога і членаў «Савецкай партыі». Фашысты, само сабой, таксама бралі чынны ўдзел. Прымым баркашоўскі камандзер — звольнены з войска палкоўнік Турыкаў — публічна ўмаўляў моладзь не саромецца фашыстоўскай сымболікі і саманазову «фашысты».

На зьездзе быў створаны «пад камандаваньнем» генэрала Стэрлігава аргкамітэт для аднаўленьня адзінай дзяржавы з Расеі, Украіны і нашай Беларусі. У камітэт таксама ўвайшлі два гэкачэпісты і іншая адыёзная публіка.

Яны прагнуць вайны

Для Расеі фашызм зь ягоным змаганьнем супраць «жыдамасонскай змовы» не навіна. Досыць прыгадаць усе гэтыя «Чорныя сотні» ды «Саюзы Міхаіла Архангела». Расейскі народ замест таго, каб пакаяцца (як немцы), усё трызьніць сваім жа прыдуманым уласным мэсіянствам, нейкай выключнай роляю ў сусьветнай гісторыі. На жаль, яны мараць яшчэ раз, як і 200 гадоў таму, заняволіць нас, сваіх заходніх суседзяў...

Мне, дарэчы, успамінаецца такі прыклад. Польшча ў 1981 г. была на скраі грамадзянскай вайны і савецкай інтэрвэнцыі. Каб падтрымаць дух польскіх камуністаў і павярнуць іх на слушны шлях, ад нас да іх езьдзілі тады партыйныя дэлегацыі. Адзін такі «дарадчык» потым абурана апавядаў, што нейкі партыйны кіраўнік ваяводзкага ўзроўню гаварыў яму: «Мы са сваёй «Салідарнасьцю» самі разьбяромся, але калі вы ўвядзеце ў Польшчу дадатковыя войскі, я сам вазьму ў рукі зброю, каб страляць у вас». «И это сказал коммунист...» (Магчыма, каб інтэрвэнцыі тады адбылася, яна скончылася б нават савецка-польскай вайной і гісторыя павярнулася зусім інакш).

Хай бы расейскія нацыянал-фашысты разважалі ўсе. Але ці здольныя яны да гэтага? Яны падсьвядома прагнуць расейска-беларускай вайны і расейска-украінскай.

Сяргей СТАНКЕВІЧ

Ліст у рэдакцыю

Як я стаў нацыяналістам

У Джэка Лёндана ёсьць апавяданьне — «Як я стаў сацыялістам». Перафразуючы назву твору свайго любімага пісьменьніка, хачу расказаць, як я стаў нацыяналістам.

А адбылося гэта вось як. Пасьля чарговага сусьветнага патопу, або, інакш кажучы, скарачэньня штатаў, у аддзеле, дзе я працую, не засталося ніводнай машыністкі. «Ты вашаць, я вашаць, а хто ж хлеб пашаць», — гаворыць беларуская прымаўка. Друкаваць няма каму, работа стаіць. «Палажэніе, — як бы сказаў наш сёньняшні беларусбашы, — апусьцілася ніжэ кален».

Што рабіць? Ногі ў рукі, і шыбую шукаць для аддзела машыністку. Вось нарэшце і патрэбная мне ўстанова, заходжу, вітаюся, выкладаю прычыну свайго прыходу. Мяне праводзяць у аўдыторыю, дзе навучаюцца будучыя сакратар-машыністкі. З-за стала выплывае важная кабета і голасна абвяшчае: «Барышни, минуточку. Сейчас с вами будут общаться». Прыгожыя пальчыкі ўмэнт адрываюцца ад клявіятуры і тузіны са два вачэй утаропліваюцца на мяне. Тлумачу дзяўчатам, чаго прыйшоў, называю суму месячнага заробку, кажу, што трэба друкаваць тэксты па-беларуску. І тут пачынаецца самае цікавае.

«А почему это по-белорусски? — раптам пытаецца кіраўніца курсаў. — Мы готовим их только по-русски. У нас теперь переходный период. Вот когда все кончат, тогда мы и начнем».

У мяне пачынае псавацца настрой. «Прабачце, — кажу я, — вы рыхтуеце кадры для Беларусі ці для Расейскай Фэдэрацыі?»

«Для Российской Федерации, — адказвае пані кіраўнічка. — И вообще, кто это только мог придумать печатать тексты по-белорусски?!»

«Магу адказаць на Вашае пытаньне. Прыдумаў гэта народ, імя якому — Беларусы».

Выходжу ад іх і крочу да штабу нацыяналістаў, ці, па-нашаму, ТБМ, што месьціцца якраз праз квартал ад гэтага тэатру абсурду.

«Людцы, — кажу я проста з парогу, — вазьмеце мяне ў свой хаўрус, цярпеньне маё ўжо лопнула».

Так я стаў нацыяналістам.

P.S. Для тых, хто хоча наведацца на тыя курсы, паведамляю адрас: Менск, вул. Фрунзэ, 3, «Филиал Минской школы радиоэлектроники», кіраўнічка курсаў машыністак барыня Тацьцяна Іванова.

Лявон КАЛЯДЗІНСКІ
супрацоўнік інстытуту гісторыі АН Беларусі

Быў толькі двойчы... Але ж «насьлядзіў»

У афіцыйнай біяграфіі Іосіфа Сталіна няма ні слова аб ягоным знаходжаньні ў Беларусі. Хіба што такая кароткая згадка: «Летам 1919 года Сталін працуе на Заходнім фронце, у Смаленску, арганізуючы адпор польскаму наступленьню». Мне давялося пазнаёміцца з разнастайнымі крыніцамі, у тым ліку і архіўнымі дакументамі, што пацьвярджаюць знаходжаньне Сталіна ў Беларусі. І не аднойчы, а два разы — у 1919 і 1945 гадах.

У пачатку ліпеня 1919 года польскія ўзброеныя сілы аднавілі наступ на ўчастку ад Сьвянцян да ракі Прыпяць. Адыход 16-й арміі сур'ёзна занепакоіў савецкае камандаваньне. Па рашэньні Цэнтральнага Камітэту партыі 5 ліпеня 1919 года на Заходні фронт у якасьці члена Рэўваенсавету накіроўваецца асабаўпаўнаважаны Савету абароны І.Сталін. 9 ліпеня ён прыяжджае ў Смаленск, у штаб Заходняга фронту. У адрозьненьне ад большых людзей, прызначаных на пост члена РВС фронту, Сталін адначасова зьяўляўся членам Палітбюро ЦК партыі, наркомам па справах нацыянальнасьцяў, членам Рэўваенсавету Рэспублікі і прадстаўніком УЦВК у Савеце рабочай і сялянскай абароны. Будучы «правадыр народаў» ужо ў той час любіў, каб на мейсцах ягонае слова было вырашальным... 13 ліпеня 1919 года Сталін прыехаў у Менск, дзе правёў нараду з членамі ўраду тагачаснай Літоўска-Беларускай ССР (Літбел). Сталін лічыў, што ў інтарэсах Чырвонай арміі трэба распусьціць урад і Савет абароны Літоўска-Беларускай Рэспублікі, накіраваўшы іхных прадстаўнікоў у органы фронту. Сваю прапанову ён выказаў на нарадзе і тэлеграфаваў пра гэта ў ЦК РКП(б) і Леніну. У артыкулах і кнігах шэрагу гісторыкаў, выдадзеных у сталінскія часы, сьцьвярджаецца, што Літоўска-Беларуская ССР існавала да ліпеня 1919 года. Гэтую выснову аўтары рабілі найперш з таго, што менавіта ў гэты час Сталін прапанаваў распусьціць урад Літбел. Доўгія гады ніхто з вучоных не надаваў гэтаму ніякага сумневу — калі Сталін унёс прапанову аб роспуску ўраду Літбел, то не прыняць яе не маглі. Між тым больш дэталёвыя дасьледаваньні паказваюць, што Аргбюро ЦК РКП(б) палічыла ў той час несвоечасовай ліквідацыю Літбел.

...Сталін знаходзіўся у Менску пяць дзён, жывучы ў вагоне, што стаяў каля Аляксандраўскага вакзалу. Адсюль ён выяжджаў у часткі 52-й (Заходняй) стралковай дывізіі, што вяла баі з польскімі войскамі непадалёк ад Менску. Апошні раз ён быў на фронце 17 ліпеня, калі пачаўся магутны наступ палякаў. Прыезд Сталіна ў Менск не адыграў асаблівай ролі ў становішчы на фронце, але пакінуў «крывавы след» у гісторыі. Сталін затаіў крыўду на тых дзеячоў Літбел, хто пярэчыў ягоным прапановам. Праз 18-20 гадоў па ягоных загад былі расстраляныя І.Уншліхт, Ю.Ляшчынскі, М.Калмановіч, Я.Далецкі, З.Алекса-Ангарэцкі, В.Кнорын, Р.Піляр, К.Цыхоўскі.

...15 ліпеня 1945 г. ад Беларускага вакзалу Масквы адышоў незвычайны цягнік — ён складаўся з трох сален-вагонаў і васьмі звычайных, спальных. Спэцыяльны цягнік Сталіна накіроўваўся ў Нямеччыну, на Патсдамскую канфэрэнцыю. Увечары састаў падышоў да менскага вакзалу, дзе яго сустракалі П.Панамарэнка і іншыя кіраўнікі Беларусі. Сталін і Молатаў выйшлі з вагона, павіталіся з тымі, хто іх сустракаў, і разам з Панамарэнкам выйшлі на плошчу, агледаючы разбураны горад. Хвілін праз дваццаць пяць цягнік рушыў далей...

Эмануіл Іофэ,
доктар гістарычных навук,
прафэсар
(БелаПАН).

Аўторак 22 лістапада

Беларускае тэлебачанне
8.00 Навіны
8.10 Дайджэст
8.20 Пяць хвілін на жарты
8.25 «Дзень нараджэньня», мульт.
8.40 «Напярэдадні»
9.00 Тэлебачаньне — школе. «Полацкае княства — першая дзяржава на беларускай зямлі»
9.20 «Палаца Сімарона», с. 17
10.35, 16.05 «Бімбат»
11.05 «Дыназаўрыкі»
11.40 «Джон Рос. Афрыканськія прыгоды»
12.15 «Пасьля 2000 года»
13.10 «Нов і К»-топ-10
14.10 «Етвызь-94», ч. 2
15.20 «Пад лібанскім кедрам»
15.35 «Часьцінка», д/ф
15.45 Тэлебачаньне — школе. Выяўленчае мастацтва
16.25 Як нараджаецца музыка?
17.00 Навіны
17.10 «Маё каханьне, мой смутак»
18.10 Навіны (Віцебск)
18.35 Навіны ВВС
19.10 Эканамікст
19.20 Мост
19.50 Кантакт
19.55 Сьвет і чалавек
20.25 Пяць хвілін на жарты
20.30 Калыханка
21.00 Панарама
21.40 Пад купалам Сусьвету
21.50 «Комікі», м/ф (Вялікабрытанія), с. 1
22.50 Паэтычная гасьцёўня. Г. Страдаў
23.15 НІКа
23.30 Фаварыты года, ч. 2
0.40 Дайджэст

Канал «Астанкіна»
5.30, 7.00 Раніца
6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 17.50, 20.00, 22.50 Навіны
8.00 «Топа Джыдждыа», мульт.
сэрыял (Японія)
8.25, 18.30 «Дзікая Роза»
9.00 Ты памятаеш, таварыш...
9.30 Канцэрт народнай музыкі
14.00 «Гарачаў і іншыя»
14.25 Кронікадзелавога жыцьця
14.30 Дзьверы ў малы бізнэс
14.45 Тэлетур
15.00 Дамісолька
15.30 Чароўны сьвет, ці Сінэма
16.00 Джэм
16.20 «Элен і хлопцы»
16.50 Сьвет сёньня
17.00 Сытуацыя
17.30 Загадка СБ
17.40, 20.30 Надвор'е
17.45 «Хто ёсьць хто. ХХ стагодзьдзе». К. Адэнаўэр
18.00 Гадзіна пік
18.55 Мы
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.40 Зь першых рук
20.50 Залаты шлягер
21.35 Прэс-клюб
23.00 «Авацыя» прадстаўляе...
23.50 Прэс-экспрэс

Канал «Расея»
6.30 Формула-730
7.00, 11.00, 13.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі
7.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
7.30 Час дзелавых людзей
8.00 Навіны АВС
8.25 Гандлёвы дом
8.40 Тэлегазэта
10.40 Сялянскае пытаньне
11.10, 13.20 Дзелавая Расея
14.00 Выратаваньне 911
15.00 «Жарабец-хітрун», м/ф с. 2
15.45 Там-там-навіны
16.00 Сьвята кожны дзень
16.10 Новая лінія
16.50 Кліп-антракт
16.55 Ваша права
17.10 Тэледзбаты
18.05 L-клюб
19.25 Падрабязнасьці
19.35 «Расэмон», м/ф (Японія)
21.30 Я — лідар
23.20 Рака часу
22.25 Аўтаімгненьне
22.30 Спартовая карусэль
22.35 «Высокая мода» ў Маскве
22.45 Канцэрт Д. Русаса
23.45 Зоркі гавораць

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.30 Інфарм-TV
12.10 «Баявы конік», мульт.
12.30, 14.45, 17.30, 19.25 Музычны момант
12.25 «Нямецкая хваля»
13.00 Хуткая дапамога
13.30, 22.10 «Глушэц», с. 2
14.00 «Казацкі круг», т/ф
14.50 «Я аб'яўляю вам вайну», т/ф
16.15 Чароўная лінія
16.30 «Бачу», д/ф (Польшча)
16.55 «Запомні, прынцэса», ч. 2
17.20 Паласатая музыка
17.35 Там, дзе жыве Павуцінавіч
17.55 Па ўсёй Расеі
18.50 Спорт, спорт, спорт...
19.10 Вялікі фэстываль
19.30 «Алека», м/ф
20.35 «Сьвет мастацтва»
21.05 Тэлекрама
21.10 Тэлеслужба бясьпекі
21.20 Сьпявае Р. Барысава
21.45 Спартовыя навіны
22.00 Ваш стыль
22.40 «Эсмэральда», т/ф

НТВ
17.00 Мультфільм
17.30 «Дзікая прырода: змаганьне за жыцьцё»
18.00 і 21.00 Сёньня
18.35 Амаль усё пра баскетбол
19.10 «Даўно ў сядле» (ЗША)
21.35 «Дакраніся і памры», 2-я сэрыя
22.35 Часінка
23.00 Рок-шоў

8 канал
18.00 Мультфільм
18.30 Навіны
18.55 «Марэна Кляра»
19.45 Рэпартаж
19.55 «Нямецкая хваля»
20.25 Шанец-прыз
20.40 «Шанцы»
21.30 Студыя «БМ»: «Калекцыя»
21.50 Маст. фільм «Муж сабакі Баскервіляў»

Серада 23 лістапада

Беларускае тэлебачанне
8.00 Навіны
8.10 Эканамікст
8.20 Пяць хвілін на жарты
8.25 Дайджэст
8.35 Мультфільмы
9.00 Тэлебачаньне — школе. Выяўленчае мастацтва
9.20, 17.10 «Маё каханьне, мой смутак»
10.20 Тэлевізійны Дом кіно
10.55, 21.40 «Комікі», м/ф, с. 1, 2
11.55, 16.30 «Бімбат»
12.15 «Дыназаўрыкі»
12.50 «Джон Рос. Афрыканськія прыгоды», с. 6
13.25 «Пасьля 2000 года»
14.20 «Кароль і дыня», мульт.
14.35 Відзьма-нявідзьма
15.35 Культурызм
16.10 Дабрадзея
17.00 Навіны
18.10 Навіны (Гомель)
18.25 Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя
18.35 Навіны ВВС
19.10 Тэлеклюб «Удача»
19.30 «Крок»: «Карамболь»
20.00 Пяць хвілін на жарты
20.05 Хакей. «Цівалі» (Менск) — ЦСКА (Масква)
20.40 Калыханка
21.00 Панарама
22.40 Пад купалам Сусьвету
22.50 НІКа
23.05 «Атлантык-сіці», м/ф (Канада-Францыя)
0.45 Дайджэст
0.55 «Славянскі базар-94», ч. 1

Канал «Астанкіна»
5.30, 7.00 Раніца
6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 17.50, 20.55, 23.00 Навіны
8.00 «Топа Джыдждыа»
8.25, 18.25 «Дзікая Роза»
9.00 Клюб падарожнікаў
14.00 «Гарачаў і іншыя»
14.20 Кронікадзелавога жыцьця
14.30 Грошы і шчасьце
14.45 Партрэтдзелавога чалавека
15.00 Паглядзі, паслухай...
15.20 «Лятучы дом»
16.00 Тын-тонік
16.20 «Элен і хлопцы»
16.50 Сьвет сёньня
17.00 Кампанія «Мір»
17.40, 21.25 Надвор'е
17.45 «Хто ёсьць хто. ХХ стагодзьдзе». А. Калчак
18.00 Гадзіна пік
18.50 Футбол. Ліга чэмпіёнаў. «Спартак» (Масква) — «Дынама» (Кіеў). У перапынку (19.45) — Добрай ночы, малышы!
21.30 Маналёг
21.40 А. Шнітке. «Мэнуэт на «біс»
23.15 Мультфільм
23.20 Прэс-экспрэс
23.30 Футбол. Ліга чэмпіёнаў. Агляд

Канал «Расея»
6.30 Формула-730
7.00, 11.00, 13.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі
7.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
7.30 Час дзелавых людзей
8.00 Навіны АВС
8.25 Гандлёвы дом
8.40 Ранішні канцэрт
8.55 Мэмуары
9.25, 17.40 Кліп-антракт
9.30, 19.35 «Санта-Барбара»
10.20 Здарова жывеш
10.35 Тэлегазэта
10.40 Сялянскае пытаньне
11.10, 13.20 «Дзелавая Расея»
14.00 «Сонечны дзень у канцы лета», «Ахвота жыць», к/ф
15.00 Вясёлыя старты
15.50 Там-там-навіны
16.05 Сьвята кожны дзень
16.05 Новая лінія
16.55 Звычайная рэч
17.10 Панфілёвая дама
17.45 Фільм-прэм'ер
18.00 Дыялёг аб Грамадзянскім кодэксе
18.20 Зоркі Амэрыкі
19.25 Падрабязнасьці
20.30 Рэк-тайм
21.05 Зала чаканьня
22.20 Аўтаімгненьне
22.25 Рака часу
22.30 Спартовая карусэль
22.35 «Высокая мода» ў Маскве
22.45 ЭКП
22.55 Майстры. А. Шнітке
23.40 Зоркі гавораць

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.30 Інфарм-TV
12.10 Чароўная лінія
12.25 «Нямецкая хваля»
12.50, 14.45, 16.40, 19.25 Музычны момант
13.00 Хуткая дапамога
13.30, 22.10 «Глушэц», с. 3
14.00 «Жураўы», д/ф
14.50 «Пацярпелы», м/ф
16.10 Эўрапейскі калейдаскоп
16.45 «Запомні, прынцэса», ч. 3
17.10 «Зялёная казка», мульт.
17.20 Дзецям пра зьверанят
17.55 Гістарычны альманах
18.50 Спорт, спорт, спорт...
19.10 Вялікі фэстываль
19.30 «Камунялка», т/ф, прэм'ера
20.20 С. Пракоф'еў. Сцэна з балету «Папялушка»
20.35 Блеф-клюб
21.10 Тэлеслужба бясьпекі
21.45 Спартовыя навіны
22.00 Ваш стыль
22.40 Фантазія мінулага часу, т/ф

НТВ
17.00 Мультфільмы
17.30 «Дзікая прырода: змаганьне за жыцьцё»
18.00 і 21.00 Сёньня
18.35 «Сэнтымэнтальныя падарожжы на Пінегу»
19.10 Маст. фільм «Стэнлі і Айрыс» (ЗША)
21.35 «Дакраніся і памры», 3-я сэрыя
22.35 Часінка
23.05 Кавярня «Абломаў»

8 канал
18.00 Мультфільм
18.30 Навіны
19.00 «Марэна Кляра»
19.50 «Гарадзкі гадзіньнік», «Навіны»
20.05 Нямецкая хваля
20.40 «Шанцы»
21.30 Студыя «БМ»: «Прарок»
21.50 Маст. фільм «Крык дэльфіна»

Чацьвер 24 лістапада

Беларускае тэлебачанне
8.00 Навіны
8.10 Пяць хвілін на жарты
8.15 Дайджэст
8.25, 17.10 «Маё каханьне, мой смутак»
9.25 Рок-айленд
10.25, 21.50 «Комікі», с. 23
11.25, 16.40 «Бімбат»
11.55 «Дыназаўрыкі»
12.30 «Джон Рос. Афрыканськія прыгоды», с. 7
13.05 «Пасьля 2000 года»
14.00 «Крок»: «Карамболь»
14.30 «Пра павучка, зь якім ніхто не сябраваў», мульт.
14.45 «Зорка-з зоркаю гавораць»
15.50 «Абразы», д/ф
16.10 Тэлебачаньне — школе. Геаграфія
17.00 Навіны
18.10 Навіны (Горадня)
18.35 Навіны ВВС
19.10 Урокі беларускай мовы
19.25 Родам зь дзяцінства
20.05 Кантакт
20.10 Крымінальная хроніка
20.30 Пяць хвілін на жарты
20.35 Калыханка
21.00 Панарама
21.40 Пад купалам Сусьвету
22.50 «Крок»
23.55 НІКа
0.10 Дайджэст
0.20 «Славянскі базар-94», ч. 2

Канал «Астанкіна»
5.30, 7.00 Раніца
6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 17.50, 20.00, 22.50 Навіны
8.00 «Топа Джыдждыа»
8.25, 18.30 «Дзікая Роза»
9.00 Баскетбол. ЦСКА — «Панацінаікас» (Грэцыя)
14.00 «Гарачаў і іншыя»
14.25 Кроніка дзелавога жыцьця
14.30 Гульня па правілах
14.45 Дазвольце прадставіцца
15.00 Мультытролія
15.30 На балі ў Папялушкі
16.00 Кампутар-хол
16.20 «Элен і хлопцы»
16.50 Сьвет сёньня
17.00 ...Да 16 і старэйшым
17.30 Чалавек і закон
17.40, 20.30 Надвор'е
17.45 «Хто ёсьць хто. ХХ стагодзьдзе». І. Судэк
18.00 Гадзіна пік
18.55 Праграма Э. Разанава
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.40 Масква—Крэмль
21.00 Лято «Мільён»
21.30 «Альфрэд Шнітке і яго сябры», д/ф, прэм'ера
22.20 «Міт пра Леаніда», м/ф
0.05 Прэс-экспрэс

Канал «Расея»
6.30 Формула-730
7.00, 11.00, 13.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі
7.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
7.30 Час дзелавых людзей
8.00 Навіны АВС
8.25 Кліп-антракт
8.30 Паехалі
8.40 Вайсковы кур'ер
8.55 Зусім сакрэтна
9.45, 19.35 «Санта-Барбара»
10.35 Тэлегазэта
10.40 Сялянскае пытаньне
11.10, 13.20 Дзелавая Расея
14.00 Выратаваньне 911
15.20 Студыя «Рост»
15.50 Там-там-навіны
16.05 Сьвята кожны дзень
16.15 «Гледзячы зь Ніжняга»
16.55 Жывем і кахаем
17.10 Будні
17.50 У сьвеце аўта- і мотаспорту
18.20 Пяць хвілін пра добрае жыцьцё
18.25 Свая гульня
19.25 Падрабязнасьці
20.30 Праграма В. Вульфа
21.05 На палітычным Алімпе
22.20 Рака часу
22.25 Аўтаімгненьне
22.30 Спартовая карусэль
22.35 «Высокая мода» ў Маскве
22.45 Ціхі дом
23.40 Зоркі гавораць

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.30 Інфарм-TV
12.10 «Таямнічы Ка...», мульт.
12.30, 14.45, 17.50, 19.25 Музычны момант
12.25 «Нямецкая хваля»
13.00 Хуткая дапамога
13.30, 22.10 «Глушэц», с. 4
14.00 Урок нямецкай мовы
14.15 «Камарыкі», канцэрт
14.50 «Паданьне пра зямлю Сыбірскую», м/ф
16.25 Чароўная лінія
16.40 «Запомні, прынцэса», ч. 4
17.00 «Карфакс», мульт.
17.20 Мы і банк
17.55 Гістарычны альманах
18.50 Спорт, спорт, спорт...
19.10 Вялікі фэстываль
19.30 «Каўкаская палоньніца, ці Новыя прыгоды Шурыка», м/ф
20.55 Тэлекрама
21.05 Тэлеслужба бясьпекі
21.15 Фільм-хвілінка
21.45 Спартовыя навіны
22.00 Ваш стыль
22.40 «Парад парадаў»

НТВ
17.00 Мультфільм
17.25 «Старонкі вайны. Ўінстан Чэрчыль: асабістая вайна»
18.00 і 21.00 Сёньня
18.35 Такое спартовае жыцьцё
19.15 «Джэк Рыд: знак гонару» (ЗША)
21.35 «Дакраніся і памры»
22.35 Часінка
23.10 А.Сакураў. «Выратуй і захавай», м/ф.

8 канал
18.00 «Алі-Баба і сорак разбойнікаў», мульт.
18.55 «Ад Крымскага броду да Трыўмфальных варотаў», д/ф
19.30 «Марэна Кляра»
20.10 БАНТ: «Рэпартаж»
20.40 «Шанцы»
21.30 Студыя «БМ»: «Квадракола»
21.50 «Першая сустрэча, апошняя сустрэча», м/ф

Пятніца 25 лістапада

Беларускае тэлебачанне
8.00 Навіны
8.10 Пяць хвілін на жарты
8.15 Дайджэст
8.25 «Кошчын дом», мульт.
8.40 Аўта-парк
9.00 Тэлебачаньне — школе. Геаграфія
9.30 «Маё каханьне, мой смутак»
10.30 «Сёньня ў праграме», канцэрт
10.50, 21.40 «Комікі», с. 3, 4
11.50 «Бімбат»
12.10 «Дыназаўрыкі»
12.45 «Джон Рос. Афрыканськія прыгоды», с. 8
13.20 «Пасьля 2000 года»
14.15 «Пап-Ці» TV
15.00 «Партрэт у доўг», д/ф
15.25 «Неруш», д/ф
15.35 «Будзь маім сланом», мульт.
15.50 Закон і мы
16.30 Шукаем ініцыятыўных
17.00 Навіны
17.10 Таэквандо ў Беларусі
17.35 Дзедка за рэпку
18.10 Навіны (Магілёў)
18.25 Кантакт
18.35 Навіны ВВС
19.10 Эканамікст
19.20 «Ой, у полі азярэчка!..»
19.50 Пяць хвілін на жарты
19.55 У нас дома
20.30 Калыханка
21.00 Панарама
22.40 Пад купалам Сусьвету
22.55 НІКа
23.10 «Развітаемся, пакуль добрыя», с. 2
0.20 «Славянскі базар—94», ч. 3
0.50 Дайджэст
1.00 Фэстываль джазавай музыкі

Канал «Астанкіна»
5.30, 7.00 Раніца
6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 17.50, 20.00, 22.50 Навіны
8.00 Сарока
8.25, 18.20 «Дзікая Роза»
9.00 Агарод цэлы год
9.30 Іграе Смаленскі аркестар расейскіх народных інструментаў
14.00 «Гарачаў і іншыя»
14.25 Кроніка дзелавога жыцьця
14.30 Улада і рэформа
14.45 Наш прагноз
15.00 «Не пакідай», м/ф, с. 1
16.25 Рок-урок
16.50 Сьвет сёньня
17.00 Чалавек і закон
17.30 Сьпявае Н. Салахава
17.40, 20.30 Надвор'е
17.45 «Хто ёсьць хто. ХХ стагодзьдзе». Пеле
18.00 Бамонд
18.50 Поле цудаў
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.40 Чалавек тыдня
21.00 «Вуліцы Сан-Францыска»
22.05 «Погляд»
23.05 50 х 50
23.50 Прэс-экспрэс

Канал «Расея»
6.30 Формула-730
7.00, 11.00, 13.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі
7.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
7.30 Час дзелавых людзей
8.00 Навіны АВС
8.25 Паехалі
8.35 Бяз рэтушы
9.30 Музыка на дэсэрт
9.45, 19.35 «Санта-Барбара»
10.35 Тэлегазэта
10.40 Сялянскае пытаньне
11.10, 13.20 Дзелавая Расея
14.00 «Калі ігралі Баха» «Манька», к/ф
15.20 Студыя «Рост»
15.50 Там-там-навіны
16.05 Сьвята кожны дзень
16.15 Новая лінія
16.55 Дысная штопітніцы
18.40 Відзапаэзія. З. Гіпіюс
18.50 Ніхто не забыты
19.25 Падрабязнасьці
20.30 Джэнтльмэн-шоў
21.05 «Пацалунак у дыяфрагму»
22.20 Рака часу
22.35 Аўтаімгненьне
22.30 Спартовая карусэль
22.35 «Высокая мода» ў Маскве
22.45 Зоркі гавораць
22.50 «Бальвізэр», м/ф (Германія)

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.30 Інфарм-TV
12.10 Чароўная лінія
12.25 «Нямецкая хваля»
12.50, 14.45, 17.50, 19.25 Музычны момант
13.00 Хуткая дапамога
13.30, 22.10 «Глушэц», с. 5
14.00 «Горад у падарунак», муз. фільм
14.50 «Каўкаская палоньніца, ці Новыя прыгоды Шурыка», м/ф
16.10 «Такая далёкая блізкая Мяшчэра», д/ф
16.20 «Дзьмітрый Гнацюк»
17.20 Па ўсёй Расеі
17.30 Рознакаляровы сабака
17.55 Храм
18.50 Спорт, спорт, спорт...
19.10 «Чао, Фэдэрыка», прэм'ера фільма пра Ф. Феліні
21.05 Тэлекрама
21.10 Тэлеслужба бясьпекі
21.20 «Вяртаньне залатой рыбкі», мульт.
21.45 Спартовыя навіны
22.00 Ваш стыль
22.40 «Добрыя дзеці», м/ф (ЗША)

НТВ
17.00 Мультфільм «Лябірынт»
17.25 «Старонкі вайны. Камікадзэ: сьмяротнае заданьне» (ЗША)
18.00 і 21.00 Сёньня
18.35 Футбольны клюб
19.00 Маст. фільм «Аповесьць пра першае каханьне»
21.35 «Авіяпошта», 1-я сэрыя (Францыя)
22.40 Часінка
23.15 «Кайф» (ЗША)

8 канал
18.00 «Алі Баба і сорак разбойнікаў», мульт.
18.40 «Дорэміфасолькі»
18.55 Рэпартаж
19.10 «Марэна Кляра»
20.00 «Гарадзкі гадзіньнік», «Навіны»
20.20 Госьці восьмага каналу: «Я і мой сабака»
20.40 «Шанцы»
21.30 Студыя «БМ»
21.45 Час мясцовы
22.20 Маст. фільм «Двайнік»

Субота 26 лістапада

Беларускае тэлебачанне
8.00 Навіны
8.10 Эканамікст
8.20 Пяць хвілін на жарты
8.25 Аэробіка
8.55 Дайджэст
9.05 «Развітаемся, пакуль добрыя», м/ф, с. 2
10.15 Здароўе
10.50 Паказвае Магілёў
11.20 20 хвілін рэдактара
11.40 Белыя і чорныя
12.10 Шматгалосьсе
13.10 Архіварыюс
13.35 Белая Русь...чорная быль
14.05 «Люлю—анёл кветак»
14.35 «Пякельныя званы»
15.10 Сытуацыя
15.50 Сваімі рукамі
16.00 Паміж намі, жанчынамі
16.45 «Песьню бярыце з сабою», ч. 2
17.55 Тэлекрама
18.05 «Чарапашкі ніньдзя»
18.30 Фаварыты года-94
18.45 Пяць хвілін на жарты
19.00 «Нов і К»-топ-10
20.00 Міжнародныя спартовыя навіны
20.30 Калыханка
21.00 Панарама
21.35 «Драпежнікі», м/ф
23.05 Пад купалам Сусьвету
23.15 Валейбол. Беларусь — Славенія
23.55 «Баль», м/ф (Францыя—Італія)
1.40 «Каскад»
2.00 Відзьма-нявідзьма

Канал «Астанкіна»
6.30 Раніца дзелавога чалавека
7.15 У сьвеце матораў
7.45 Слова пастыра
8.00 «Марафон-15»
8.30 Кампанія «Мір»
10.00 Ранішняя пошта
10.30 Авіякасьмічны салон
10.45 Бяз паўзы
10.55 Смак
11.10 Перааділеньне
11.40 «Гісторыя Асі Клячынай, якая кахала, ды замуж ня выйшла», м/ф
13.50, 22.50, 23.50 Навіны
14.00 Дыялёг у жывым эфіры
14.40 «Спасьцячэньне дэмакратыі», ч. 8
15.40 «Служэньне муз ня церпіць мітусьні»
16.15 У сьвеце жывёл
16.55 Брэйн-рынг
17.50 Да і пасьля...
18.40, 20.45 «Каманда ў капелюшах»
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.00 Навіны плюс
20.35, 23.00 Надвор'е
21.45 Штo? Дзе? Калі?
23.05 Хіт-парад «Астанкіна»

Канал «Расея»
7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Весткі
7.25 Мульты-пульці
7.40 Студыя «Рост»
8.10 Расейскае бюро падарожжаў
8.55 Парляманцкі тыдзень
9.40 Рэтра-шлягер
10.10 Да Масквы — далёка
10.55 «Лялька», м/ф (Польшча), с. 1
12.15 Гаіці: рэспубліка — дыктатура
12.35 Тэлэрудыт
12.40 Сялянскае пытаньне
13.20 Дэ факта
13.35 «Эдэра»
14.30 Футбол бязь межаў
15.15 Тэлэрудыт
15.20 Парк-ТБ
16.10 «Тацьцяна і зямля Рэйнгаў», д/ф
16.40 Інтэрвію прэзыдэнта ФРГ Р. Херцага
16.45 «Карлік Нос», мульт.
17.10 «Вінаваты», м/ф
18.45 Сьвята кожны дзень
19.25 «Пілят і іншыя», м/ф
21.05 Падвойны партрэт
22.20 Рака часу
22.25 Аўтаімгненьне
22.30 Спартовая карусэль
22.35 «Высокая мода» у Маскве
22.45 Праграма «А»
23.45 Зоркі гавораць
23.50 «Я хачу толькі, каб вы мяне кахалі», м/ф (Германія)

Санкт-Пецярбург
8.55 «Гадзіна Фрэйзэра»
9.30 Чароўная лінія
9.45 «Шлях на Паўднёвы Захад», м/ф
11.05 Мультфільмы
11.30 «Падарожжа ў краіну Чаянава», д/ф
12.25 «Рандэву». С. Гаранін
13.00 Хуткая дапамога
13.30 «Тугі вузел», м/ф
15.10 Я і мой сабака
15.25 «Саліст», канцэрт
15.55 «1244, 1245, 1246», «Канцэрт па заяўках», д/ф
16.50 «Паўночная казка», мульт.
16.55 «Сем пятніц на тыдні»
17.10 Казка за казкай
17.40 Экспрэс-кіно
17.55, 21.15 «Уік-энд з дэтэктывам»
18.30, 21.30 Інфарм-TV
18.50 «Фіеста», т/ф
19.10 Вялікі фэстываль
19.30 «Страсьці», м/ф
21.05 «Вулічны музыканты», т/ф
21.45 Ваш стыль
21.55 «Ня хочаш — не глядзі»
23.05 «Цыганскі барон», муз. фільм

НТВ
17.00 «Казка пра цара Салтана»
18.00 Сёньня
18.35 «Ключы ад форту Баярд»
20.00 «Дэтэктывы-аматары экстра-клясы»
21.00 Надоечы
21.50 Маст. фільм «Убачыць Парыж і памерці»

8 канал
15.00 Маст. фільм для дзяцей «Ледзяная ўнучка»
16.10 Казаньнік Кенэт Копленд
16.15 «Марэна Кляра»
18.25 «Спартовая мазаіка»
19.00 Мультфільм «Бэмбі»
19.30 Муз. праграма з удзелам Пола Макартні. 2-я частка
20.35 Усё пра Катрын Дэнёў
21.30 Студыя «БМ»
21.50 Сем хвілін з «Хрыстафорам»
22.05 Маст. фільм з удзелам Катрын Дэнёў

У Наваполацку адзначаюць юбілей нямецкага бізнэсмэна

160 тысяч плітак чакаляты даслаў жыхарам Наваполацку Карл Фрэнкель, бізнэсмэн зь нямецкага горада-пабрацiма Фрыдрыхсгафэна.

Раней шчодры немец дасылаў сюды «салодкія пасылкі» на Каляды, але толькі дзецям і састарэлым. Гэтым разам сп.Фрэнкель даслаў падарунак з нагоды свайго 70-гадовага юбілею. Цяпер чакаляты хопіць на ўсіх навалачан. Дзеці атрымаюць па 3 плітки, пэнсіянэры — па 5, а ўсе іншыя — па адной. У сувязі з гэтай значнай падзеяй вэтэранаў нават зьбіраюць на супольныя сходы. Увесь астатні люд можа забраць сваю «порцыю» у гарадзкіх крамах па прадуктовых картках.

Васіль КРОКВА

Міліцыянты і памежнікі зарабляюць рэкетам

Выпадкамі рэкету цяпер нікога ня зьдзівіш, аднак апошнія здарэньні ў Берасьці маюць выключны характар.

Па падазрэньні ў вымагальніцтве нядаўна былі затрыманыя і ўзятыя пад варту тры памежнікі і столькі ж работнікаў міліцыі. На КПП Казловічы ў аўтафургон нібыта для праверкі дакумантаў селі памежнікі, якія былі апранутыя ў камуфляжную форму, мелі пры сабе аўтамат і рацыю. Пад пагрозаю гвалту кіроўца вымушаны быў аддаць рабаўнікам 800 дойчэмарак, 300 даляраў, 350 тыс. расейскіх рублёў, а таксама пачак цыгарэт і чакалятку. Злачынцы былі апазнаныя на адной з застаў. Ваенная пракуратура распачала сьледзтва.

Другі выпадак рэкету мае яшчэ больш скандальны характар. Увечары ў цэнтры горада ля гатэлю «Беларусь» трое рэкеціраў абрабавалі баўгарскіх турыстаў. Аднак тыя не разгубіліся, здолелі запомніць у твар рэкеціраў ды іх машыну, якую і затрымалі ў хуткім часе супрацоўнікі ДАІ. Высьветлілася, што для рэкету скарыстаў службовую машыну работнік міліцыі сяржант Д. Газэта «Брестский курьер» паведаміла, што гэты сяржант зьяўляецца асабістым кіроўцам намесьніка начальніка ўправы ўнутраных справаў аблвыканкаму, начальніка крымінальнай міліцыі, дэпутата Вярхоўнага Савету Міхаіла Удовікава. Па зьвестках газэты, за сяржантам Д. і раней вадзіліся грашкі, на якія, аднак, начальства глядзела скрозь пальцы.

Але знайшліся яшчэ ня менш «крутыя» пасьлядоўнікі ў сяржанта-кіроўцы. Сьледчы РАУС і ўчастковы інспэктар былі затрыманыя ў раёне КПП «Варшаўскі мост» пасьля таго, як спрабавалі адабраць аўтамабіль Volvo з транзытовымі нумарамі ў жыхара Масквы. Аднак той у шапку ня спаў і паведаміў пра гэта ў міліцыю.

Ігар БАРАНОЎСКІ

Прафсаюзы — школа камунізму

На мясакамбінаце ў Горадні былі затрыманыя два прафсаюзныя функцыянэры.

Загадчык аддзелу і бугалтар абкаму прафсаюзу працаўнікоў аграпрамысловага комплексу спрабавалі вынесьці з прадпрыемтсва па пуду мяса. Напэўна, прафсаюзныя дзеячы канчаткова страцілі веру ў блізкую пабудову камунізму, калі ўсё будзе бясплатна.

В.А.

У Нясьвіжы як у Парыжы

Кажуць, што пасьля таго, як у санаторыі «Радон» Дзятлаўскага раёну палекаваўся Мечыслаў Грыб, гэты курорт стаў яшчэ больш папулярны сярод начальства.

Санаторыя «Нясьвіж», разьмешчаная ў былым палацы, такой рэклямы не патрабуе, дастаткова аднаго таго факту, што некалі тут жылі Радзівілы, нашчадкі якіх цяпер прыязджаюць на сваю бацькаўшчыну. Найчасьцей згадваюць ардыната Антонія Радзівіла, які жыве ў Вялікабрытаніі. Зусім нядаўна з маладой прыгожай жонкай ён у другі раз прыпыняўся ў Нясьвіжы. Высокаму госьцю забясьпечылі неблагі прыём. Ардынат бясплатна жыў у адным зь люксусовых нумароў санаторыі і, кажуць, застаўся задаволены. Напэўна, у гэтыя ж люкс пасялілі б і А.Лукашэнку, якога тут, дарэчы, чакалі, каб падлячыць ягоны радыкуліт.

Сёньня у нясьвіскай санаторыі чатыры ці пяць люксаў, аднак і яны наўрад ці дацягваюць да прыстойных стандартаў. А што да астатніх нумароў (на два, тры і чатыры мейсцы), то па ступені запушчанасьці яны вельмі падобныя да студэнцкага інтэрнату: сьцены ў падцёках, паламаныя ложкі, мэбля зь перакошанымі дзьверцамі... Аднак санаторнікі мала на гэта зважаюць. Дух былое велічы, ацалелыя інтэр'еры апартамэнтаў даюць сілы не лічыцца з кароткачасовымі пабытовымі нязручнасьцямі.

Да неспэцыфічных нязручнасьцяў можна аднесьці хіба што маляўнічыя палотны ў залі перад сталоўкай. Найбольш выкшталцоная публіка знаходзіць сувязь паміж станам сваіх страўнікаў і вялізным — у рост чалавека — партрэтам палкаводца Суворава. Зразумела, колісь тут былі зусім іншыя партрэты.

Ім сьняцца залатыя апосталы

У адрозьненьне ад Лукашэнкі, менскі бізнэсмэн Клюеў вырашыў рабіць сваю палітыку менавіта ў Нясьвіжы. Тут ён вельмі часты госьць. Што да заморскіх вінаў, дык іх ён прывозіць з сабою. У якасьці фундатара ён шчодра частаваў удзельнікаў і гасьцей установчай канфэрэнцыі г.зв. міжнароднага фонду «Нясьвіж». Для тутэйшага начальства, якое ў Нясьвіжы клічуць няйнакш як «мафіяй», спадар Клюеў, па ўсім відаць, свой чалавек. Прыкладам, ён з шыкам падрулёўвае на легкавіку пад самы ганак адміністрацыі санаторыі, бесьперашкодна адчыняе дзьверы скляпеньня пад нумарам 15, што месьціцца акурат пад цэнтральнай лесьвіцай парадната будынку, і ў суправаджэньні сваіх людзей спускаецца ў лёхі...

Прычыну частых візытаў спадара Клюева ведаюць у Нясьвіжы нават дзеці. Найбольш дасьведчаныя расказваюць, што бізнэсмэн зь Менску шукае тут славуты радзівілаўскі скарб — закапаныя залатыя ды срэбныя скульптуры 12-ці апосталаў. Патаемнае мейсца нібыта ўжо аблтанае сеткаю прабітых падземных ходаў, і вось-вось апосталаў знойдуць.

Праўда, людзі Клюева лічаць за лепшае працаваць ціха, безь мітусьні і залішняй вядомасьці. І ўсё ж іхную скіраванасьць на вынік час ад часу парушаюць нясьвіскія краязнаўцы, напрыклад, настаўніца Шышыгіна, якая называе гэтыя раскопкі «самадзейнасьцю» і «цёмнаю справаю вузкага кола людзей». Нядаўна яна зьвярнулася ў абласную пракуратуру, але адтуль атрымала адпіску. Ейныя падозраньні грунтуюцца на фактах выкраданьня шматлікіх скарбаў з-пад былога кляштару нягледзячы на некалькі гадоў таму. Тая крымінальная гісторыя, на жаль, не атрымала завяршэньня па невядомых прычынах, затое, лічыць сп-ня Шышыгіна, мае працяг, бо сярод цяперашніх скарбашукальнікаў фігуруюць імёны з тагачасных міліцэйскіх пратаколаў.

А ўвогуле ў Нясьвіжы таксама адчуваецца надыход зімы. Апусьцеў, пачарнеў слынны парк, рэдкага самотніка ўбачыш каля возера...

Лявон КАЛОША

Праца ў праваслаўнай штаб-кватэры небясьпечная для жыцьця

Жыхарка Менску В.К. (дачка праваслаўнай манашкі, па прафэсіі настаўніца) вырашыла дапамагчы царкве і пайшла працаваць прыбіральшчыцай у Менскай эпархіяльнай управе.

Аднойчы па службовых абавязках яна зайшла ў жаночую прыбіральню эпархіі і ўбачыла там... вартаўніка гэтай жа эпархіі Ц.Сакалова. Зрабіла яму заўвагу — і атрымала ўдар у бок. Рэнтген паказаў, што ў жанчыны трэснула рабро. Супрацоўнікі эпархіі успрынялі гэтае здарэньне ў сьвятых сьценах зусім спакойна, нават калі бачылі, як вартаўнік замахваўся на жанчыну крэслам. Калі прыбіральшчыца хварэла пасьля ўдару, ніхто з эпархіі ёй нават не патэлефанаваў, каб запытаць пра здароўе.

Пасьля інцыдэнту жанчына напісала прашэньне да мітрапаліта Філарэта (прыклаўшы мэдычную даведку пра трэснутае рабро), у якім заявіла: «Прашу вызваліць мяне ад займанай пасады зь 10.10.94, бо работа ў Менскай эпархіі зьвязаная з рызыкай для жыцьця. Даруйце, Уладыка, барані Вас Госпад».

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Былы чырвонаармеец хоча пазнаёміцца з голай прыгажуняй

У публікацыі газэты «Гродненская неделя» падзеі 17 верасьня 1939 г. былі названыя не вызваленьнем, а акупацыяй.

Пасьля гэтага адзін з удзельнікаў верасьнёўскага паходу пачаў даймаць рэдакцыю, маўляў, «у Заходняй Беларусі нас сустракалі з кветкамі». Ён, каб знайсьці аўтара, зьвярнуўся ў гарадзкую адрасную службу і — пераканаўся, што публікацыя была падпісаная псэўдонімам. Тады ўпарты чытач стаў пагражаць рэдакцыі судом. Аднак, пераканаўшыся, што з гэтым нічога не атрымаецца, ён прапанаваў журналістам кампраміс. Вызваляльнік папрасіў адрас аголенай дзяўчыны, фота якой было зьмешчанае ў адным нумары з той публікацыяй пра вызвольны паход Чырвонай арміі. Журналісты ня ведаюць, што рабіць, бо адрасу дзяўчыны ў іх няма.

С.МАКС

«Госпад Кобрыньскі» ў Маскве

У Маскоўскім музэі «Преодоление» адкрылася пасьмяротная выстава мастака Міраслава Амельянюка з Кобрыні.

Ягоны наіўны жывапіс адметны тым, што ўсе свае работы мастак-інвалід выконваў... нагою. Сёлета ўвесну, незадоўга да сьмерці, М.Амельянюк у сне ўбачыў яскравы вобраз Ісуса. Так нарадзіўся на сьвет абраз «Госпад Кобрыньскі», намаляваны каляровымі алоўкамі.

Творчай спадчынаю кобрыньскага мастака зацікавіліся заходнія калекцыянэры. У родным жа горадзе пра яго ведалі толькі адзінкі. Ня кажучы ўжо пра ўсю Беларусь...

Лявон МУХАВЕЦКІ

Нядзеля 27 лістапада

Беларускае тэлебачаньне
8.00 Аэробіка
8.30 Добрыя весткі
8.40 Пяць хвілін на жарты
8.45 Слова да чалавека
9.15 Урокі здароўя
9.35 Беларускі тур
9.55 Пра шахматы і шахматыстаў
10.15 «АВС-клюб»
10.30 Тэлекавярня «Мая мама»
11.00 Мультклюб
11.30 «Тэлебом-біс»
12.10 Прэм'ера сымфоніі № 9 Д. Смольскага
13.00, 14.10 «Мядовы месяц»
13.40 «Тэатральны раман», к/ф
14.55 Праспэкт
15.25 Тэлеклюб «Гаў-гаў»
15.50 Дзелавы весьнік
16.05 «Радавод»
17.05 «Чарапашкі ніньдзя»
17.30 «Усё за ўсьмешку»
18.05 «Мужчына і жанчына», м/ф (Францыя)
19.45 Фаварыты года-94
20.00 Панарама
20.40 Калыханка
21.00 Пяць хвілін на жарты
21.10 Пад купалам Сусьвету
21.20 Вячэрні роздум
21.30 Шоў «Палігон»
21.55 «Шок», м/ф (ЗША)
23.35 Фэстываль джазавай музыкі

Канал «Астанкіна»
7.15 Алімпійская раніца
7.50 Спортлято
8.00 Марафон-15
8.30 Раным-рана
9.00 Палігон
9.30 Пакуль усе дома
10.00 Крышталёвы чаравічак
10.50 Экстра-НЛА
11.20 Люстэрка
11.55 «Вясёлка»
12.30 Эканоміка і рэформы
13.00 «Падводная адысея каманды Кусто»
13.50, 17.00, 22.50, 23.50 Навіны
14.00 «Стратэгія Перамогі», ч. 9
14.55 «Шпаргалка» з падарункам
15.10 Клюб падарожнікаў
16.00 Трамвай «Жаданьне»
16.30 Амэрыка з М. Таратутам
17.10 Тэлелёцыя
17.25 Мультсэрыялы (ЗША)
18.25 Надвор'е
18.30 Уся Расея
19.05 «Слова паліцыянта», м/ф (Францыя)
21.00 Нядзеля
21.50 Спартовы ўік-энд
22.05 Музыка ў эфіры
23.00 Сёньня
24.00 Музагляд

Канал «Расея»
7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Весткі
7.30 Студыя «Рост»
8.00 Непазнаны Сусьвет
8.30 Добрай раніцы, Эўропа
9.00 Аміка вэрытас
9.45 Аты-баты...
10.15 Рускае лята
11.00 «Лялька», с. 2
12.25 Людзі
12.40 Шэсьць сотак
13.20 «Ня высечы...»
13.35 «Эдэра»
14.30 Тэатар аднаго мастака
14.50 Лепшыя гульні НБА
15.50 Сьвята кожны дзень
16.00 У сьвеце жывёл
17.00 Чароўны сьвет Дыснэя
18.00 Каробка перадач
18.15 У пошуках літаратуры
19.25 «Усплёск», м/ф (ЗША)
21.25 У Ксюшы
22.20 Рака часу
22.25 Аўтаімгненьне
22.30 Спартовая карусэль
22.35 «Высокая мода» ў Маскве
22.45 Поўня
23.45 Зоркі гавораць

Санкт-Пецярбург
8.55 «Гаючае слова»
9.30 Чароўная лінія
9.45 «Дзень нараджэньня», мульт.
10.00 Экспрэс-кіно
10.15, 21.55 «Паглядзім...»
10.30 «Дачыненьне», т/ф
11.00 Нядзельны лябірынт
12.30 «Музэй Д'Орсэ», д/ф (Францыя)
13.30 «Хто раскажа небыліцу», мульт.
13.40 Тэлеклюб «Клясыка»
15.25 Чэмпіянат Італіі па футболе
17.20 «Мой бацька гаварыў мне...», т/ф
18.15 «Сінюшчын калодзеж», мульт.
18.45 Залаты ключ
18.55 Тэатральная правінцыя
19.30 Інфарм-TV
19.50 «Коні ў акіяне», м/ф
21.25 Ваш стыль
21.50 Адамаў яблык
22.50 «Адкрыцьцё Івана Яфрэмава», д/ф

НТВ
17.00 Маст. фільм «Прыгоды Квэнтына Дорварда — стралка каралеўскай гвардыі»
18.40 Плянэта модаў
19.00 Лепшыя зь лепшых
20.00 Вынікі
21.10 Маст. фільм «Нешта» (ЗША)
23.05 Рэтра-ТБ

8 канал
15.00 «Сёньня з Мэрлін Хікі» (Хрысьціянская місія)
15.30 «Марэна Кляра» (паўтор)
18.00 ПІК
18.35 Мультфільм «Бэмбі»
19.10 Рэпартаж
19.15 Спорт-сакрэт
19.40 Маст. фільм «Дзесяць негрыцянят», 1-я сэрыя
20.40 Бон ваяж
21.00 Студыя «БМ»: «Дайджэст»
21.20 «Дзесяць негрыцянят», 2-я сэрыя
22.30 Foxy music

Падпісны індэкс 63887. Нумар падпісаны ў друк 20.11.94. Друкарня "Беларускі Дом Друку" (Менск, пр. Ф.Скарыны, 79). Замова 1643 © СВАБОДА Спасылка на газэту СВАБОДА абавязковая Наклад 50 000
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12